

SYLABUSY

KIERUNEK RATOWNICTWO MEDYCZNE I ROK

rok akademickim 2023/2024

Opracowane na podstawie Standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu
ratownika medycznego
Podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lipca 2019 r.
(Dz.U, poz. 1573)

SPIS TREŚCI

PRAWO MEDYCZNE	4
SOCJOLOGIA MEDYCZYNY	7
PSYCHOLOGIA.....	10
BIOCHEMIA Z ELEMENTAMI CHEMII	14
ZDROWIE PUBLICZNE.....	18
EKONOMIA I ZARZĄDZANIE W OCHRONIE ZDROWIA.....	22
ANATOMIA	25
BIOLOGIA I MIKROBIOLOGIA.....	28
ETYKA ZAWODOWA RATOWNIKA MEDYCZNEGO.....	31
BIOFIZYKA	34
MEDYCYNA RATUNKOWA.....	37
PODSTAWOWE ZABIEGI MEDYCZNE	42
JĘZYK MIGOWY	45
KOMUNIKACJA ALTERNATYWNA	48
INFORMATYKA Z BIOSTATYSTYKĄ.....	51
PROCEDURY RATUNKOWE PRZEDSZPITALNE	54
FIZJOLOGIA Z ELEMENTAMI FIZJOLOGII KLINICZNEJ	57
PATOLOGIA	62
ORGANIZACJA SYSTEMU RATOWNICTWA MEDYCZNE.....	67
FARMAKOLOGIA Z TOKSYKOLOGIĄ.....	70
TECHNIKI ZABIEGÓW MEDYCZNYCH.....	74
JĘZYK ANGIELSKI	78
JĘZYK NIEMIECKI.....	81
PEDIATRIA.....	84
BADANIE FIZYKALNE.....	87
PODSTAWY DIAGNOSTYKI DLA RATOWNIKÓW MEDYCZNYCH.....	90
TECHNIKI OBRONY W SYTUACJACH NIEBEZPIECZNYCH.....	93
PRAKTYKA ZAWODOWA – SOR (ŚRÓDROCZNA I).....	96
PRAKTYKA ZAWODOWA – SOR (WAKACYJNA I).....	100

PRAKTYKA ZAWODOWA- ZESPÓŁ RATOWNICTWA MEDYCZNEGO (WAKACYJNA I)	105
PRAKTYKA ZAWODOWA – ODDZIAŁ INTENSYWNEJ TERAPII	109
(WAKACYJNA I).....	109

Lp.	Elementy składowe sylabusu		Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu		PRAWO MEDYCZNE	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot		Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
			RL.09.1.W	RL.09.1.W
4.	Język przedmiotu		Język polski	
5.	Typ przedmiotu		obowiązkowy do zaliczenia I semestru/I roku studiów	
6.	Rok studiów, semestr		Rok I, semestr I	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		dr Magdalena Materniak	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nią osoba prowadząca dany przedmiot			
9.	Formuła przedmiotu		wykład	
10.	Wymagania wstępne		brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
			Wykład – 15 godzin	Wykład – 15 godzin
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
			Wykład – 1 punkt ECTS	Wykład – 1 punkt ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu		<ul style="list-style-type: none"> • Poznanie podstawowych zagadnień prawa cywilnego oraz prawa pracy. • Kształtowanie umiejętności analizowania, interpretowania podstaw prawnych do wykonywania zawodu ratownika medycznego • Wyrobienie motywacji do stałego dokształcania się. 	
14.	Metody dydaktyczne		Wykład	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		<p>Wykłady – ZO – Sprawdzian pisemny</p> <p>Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie pozytywnej oceny z zaliczenia końcowego testowego oraz opracowanie prezentacji multimedialnej na wybrany temat.</p>	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		<p>WYKŁADY:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pojęcie prawa oraz jego wpływ na organizację życia społecznego. 2. System źródeł prawa. 3. Podstawowe elementy prawa cywilnego i administracyjnego. 4. Wybrane aspekty prawa pracy. Prawne formy wykonywania zawodów medycznych. 5. Problematyka odpowiedzialności prawnej w zawodach medycznych. 6. Prawa człowieka, ze szczególnym uwzględnieniem praw pacjenta. 	
17.	Zamierzone efekty uczenia się*	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prawne, organizacyjne i etyczne uwarunkowania wykonywania zawodu ratownika medycznego, z uwzględnieniem miejsca zatrudnienia i pełnionej funkcji; - aspekty prawne, organizacyjne, etyczne i społeczne związane z przeszczepianiem tkanek, komórek i narządów; - przepisy prawa dotyczące ratownictwa medycznego, w tym zasady odpowiedzialności cywilnej, karnej oraz zawodowej ratownika medycznego; 	

		Umiejętności	W zakresie umiejętności student potrafi: <ul style="list-style-type: none"> - dba o bezpieczeństwo własne, pacjentów, otoczenia i środowiska, przestrzegając zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów i zasad regulujących postępowanie w przypadku różnych rodzajów zagrożeń; - przestrzega praw pacjenta; - identyfikuje czynniki ryzyka wystąpienia przemocy, rozpoznawać przemoc i odpowiednio na nią reagować; - wykonuje czynności z zakresu ratownictwa medycznego i udzielać świadczeń zdrowotnych z zachowaniem regulacji prawnych dotyczących wykonywania zawodu ratownika medycznego;
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: <ul style="list-style-type: none"> - samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej oraz holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw; - kierowania się dobrem pacjenta;
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: <ol style="list-style-type: none"> 1. Zajdel-Całkowska J.: Prawo medyczne, Warszawa : PZWL, 2019 2. Kubiak R.: Prawo medyczne 2. wyd., Warszawa, Wydawnictwo C. H. Beck, 2014. 3. Krukowski. J., <i>Wstęp do nauki o państwie i prawie</i>, Lublin 2004. Literatura uzupełniająca: <ol style="list-style-type: none"> 1. Akty prawne dotyczące omawianej problematyki wg aktualnego stanu prawnego 2. Filarski T., Sroka T., <i>Zrozumieć prawa pacjenta</i>, Warszawa 2015. 3. Radwański Z., <i>Prawo cywilne - część ogólna</i>, Warszawa 2015. 4. Niebrój L., Pampuszko P., Sieroń D. (red.), <i>Prawo medyczne. Bioetyka</i>, Wrocław 2015.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	15		15	
	Ćwiczenia	-		-	
	Seminarium	-		-	
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-		-	
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	10		10	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		25		25	
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		0,6	0,4	0,6	0,4

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) PRAWO MEDYCZNE w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
B.W17.	prawne, organizacyjne i etyczne uwarunkowania wykonywania zawodu ratownika medycznego, z uwzględnieniem miejsca zatrudnienia i pełnionej funkcji;	X							
B.W23.	aspekty prawne, organizacyjne, etyczne i społeczne związane z przeszczepianiem tkanek, komórek i narządów;	X							
B.W24.	przepisy prawa dotyczące ratownictwa medycznego, w tym zasady odpowiedzialności cywilnej, karnej oraz zawodowej ratownika medycznego;	X							
UMIEJĘTNOŚCI									
B.U3.	dba o bezpieczeństwo własne, pacjentów, otoczenia i środowiska, przestrzegając zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów i zasad regulujących postępowanie w przypadku różnych rodzajów zagrożeń;	X							
B.U6.	przestrzega praw pacjenta;	X							
B.U9.	identyfikuje czynniki ryzyka wystąpienia przemocy, rozpoznawać przemoc i odpowiednio na nią reagować;	X							
B.U20.	wykonuje czynności z zakresu ratownictwa medycznego i udzielać świadczeń zdrowotnych z zachowaniem regulacji prawnych dotyczących wykonywania zawodu ratownika medycznego;	X							
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.3	samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej oraz holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw;	X							
K.6	kierowania się dobrem pacjenta;	X							

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	SOCJOLOGIA MEDYCYNY	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		RL.10.1.W	RL.10.1.W
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia I semestru/ I roku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I, semestr I	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Maciej Drwięga	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot	dr Maciej Drwięga	
9.	Formuła przedmiotu	wykład	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		Wykład – 15 godzin	Wykład – 15 godzin
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		Wykład – 1 punkt ECTS	Wykład – 1 punkt ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Poznanie uwarunkowań społecznych zdrowia i choroby, problemów wynikających z niepełnosprawności, kalectwa i choroby przewlekłej • Opanowanie umiejętności rozpoznawania patologii społecznych • Kształtowanie zachowań profesjonalnych w odniesieniu do socjologii medycyny 	
14.	Metody dydaktyczne	wykład	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p>Wykłady – ZO- Zaliczenie pisemne</p> <p>Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie pozytywnej oceny z zaliczenia końcowego testowego oraz pozytywna ocena z projektu.</p>	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	<p>Wykłady:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Socjologia jako nauka o społeczeństwie. Problematyka socjologii medycyny. 2. Socjologiczne koncepcje zdrowia i choroby. 3. Kulturowe uwarunkowania zachowań w zdrowiu i chorobie. 4. Jednostkowy i zbiorowy wymiar niepełnosprawności. 5. Socjologiczne aspekty starości, umierania i sieroctwa. Wsparcie społeczne. 6. Promocja zdrowia jako instrument kształtowania zdrowia społeczności lokalnych. 7. Uwarunkowania interakcji pacjent personel medyczny. 8. Rodzina jako środowisko kształtowania zdrowia. 9. Patologie społeczne: oddziaływanie zbiorowości i jednostki na stan zdrowia populacji 10. Miejsce zdrowia w systemie wartości społeczeństwa polskiego. 11. Badania socjomedyczne i ich zastosowanie w ocenie potrzeb zdrowotnych, oczekiwań pacjentów, zachowań służby zdrowia i pracy placówek opieki zdrowotnej. 	

17.	Zamierzone efekty uczenia się*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: <ul style="list-style-type: none"> - wybrane teorie i metody modelowania rzeczywistości z perspektywy socjologii mające zastosowanie w ratownictwie medycznym; - społeczny wymiar zdrowia i choroby, wpływ środowiska społecznego (rodziny, sieci relacji społecznych) oraz różnic społeczno-kulturowych na stan zdrowia; - postawy społeczne wobec znaczenia zdrowia, choroby, niepełnosprawności i starości, konsekwencje społeczne choroby i niepełnosprawności oraz bariery społeczno-kulturowe, a także koncepcję jakości życia uwarunkowaną stanem zdrowia;
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student potrafi: <ul style="list-style-type: none"> - uwzględniać podczas medycznych czynności ratunkowych oczekiwania pacjenta wynikające z uwarunkowań społeczno-kulturowych;
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: <ul style="list-style-type: none"> - aktywnego słuchania, nawiązywania kontaktów interpersonalnych, skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem; - dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; - organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym;
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: <ol style="list-style-type: none"> 1. Sztompka P., Socjologia. Wykłady o społeczeństwie, Wyd. Znak Horyzont, Kraków 2021. 2. Majchrowska A., Pawlikowski J, Piątkowski W. (red.). Zawody medyczne – ciągłość i zmiana. Wyd. Universitas, Kraków 2019. 3. Szacki J., Historia myśli socjologicznej. Wydanie nowe, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2020, 2021. 4. Sztompka P., Socjologia. Analiza społeczeństwa, Wyd. Znak, Kraków 2006. Literatura uzupełniająca: <ol style="list-style-type: none"> 1. Ostrowska A., Skrzypek M. (red.), Socjologia medycyny w Polsce z perspektywy półwiecza. Nurty badawcze, najważniejsze osiągnięcia, perspektywy rozwoju, Wydawnictwo IFiS PAN, Warszawa 2015. 2. Sztompka P., Słownik socjologiczny 1000 pojęć, Wyd. Znak Horyzont, Kraków 2020. 3. Szacka B., Wprowadzenie do socjologii, Oficyna Naukowa, Warszawa 2008. 	

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	15		15	
	Ćwiczenia	-		-	
	Seminarium	-		-	
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-		-	
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	10		10	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		25		25	
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		0,6	0,4	0,6	0,4

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) SOCJOLOGIA MEDYCZYNY w odniesieniu do form zajęć								
Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych						
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne
WIEDZA								
B.W1.	wybrane teorie i metody modelowania rzeczywistości z perspektywy socjologii mające zastosowanie w ratownictwie medycznym;	X						
B.W3.	społeczny wymiar zdrowia i choroby, wpływ środowiska społecznego (rodziny, sieci relacji społecznych) oraz różnic społeczno-kulturowych na stan zdrowia;	X						
B.W6.	postawy społeczne wobec znaczenia zdrowia, choroby, niepełnosprawności i starości, konsekwencje społeczne choroby i niepełnosprawności oraz bariery społeczno-kulturowe, a także koncepcję jakości życia uwarunkowaną stanem zdrowia;	X						
UMIEJĘTNOŚCI								
B.U7.	uwzględniać podczas medycznych czynności ratunkowych oczekiwania pacjenta wynikające z uwarunkowań społeczno-kulturowych;	X						
KOMPETENCJE SPOŁECZNE								
K.1	aktywnego słuchania, nawiązywania kontaktów interpersonalnych, skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem;	X						
K.2	dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;	X						
K.4	organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym;	X						

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	PSYCHOLOGIA	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		RL.11.1.W RL.11.1.C	RL.11.1.W RL.11.1.C
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia I semestru/ I roku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I, semestr I	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	mgr Mateusz Rocznik	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot	mgr Mateusz Rocznik	
9.	Formuła przedmiotu	wykład, ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		wykład – 30 godz. ćwiczenia – 15 godz.	wykład – 30 godz. ćwiczenia – 15 godz.
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		wykład – 1 punkt ECTS ćwiczenia – 1 punkt ECTS	wykład – 1 punkt ECTS ćwiczenia – 1 punkt ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Poznanie uwarunkowań psychologicznych zachowań indywidualnych poszkodowanego oraz relacji z rodziną, najbliższym otoczeniem i społeczeństwem • Poznanie sposobów radzenia sobie ze stresem związanym z uczestnictwem w akcji ratunkowej. • Kształtowanie umiejętności działania w warunkach stresu i niepewności 	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład problemowy – 2 godziny w tygodniu x 15 tygodni	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p>Wykłady – ZO- Zaliczenie w formie pisemnej ćwiczenia- ZO- obecność i prezentacja grupowa Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie pozytywnej oceny z zaliczenia końcowego pisemnego oraz obecność w trakcie ćwiczeń, wykonanie prezentacji grupowej na wybrany temat i aktywność w czasie dyskusji.</p>	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		<p>WYKŁADY:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Psychologia jako nauka o czynnościach psychicznych człowieka. Zadania psychologii klinicznej i psychologii zdrowia. 2. Metody badawcze stosowane w psychologii. 3. Zdrowie psychiczne, normy i czynniki wpływające na jego stan. 4. Rola psychologii w środowisku pracy – zakład opieki zdrowotnej. Funkcjonowanie człowieka chorego. 5. Proces adaptacji do choroby. 6. Relacje pracownik medyczny– pacjent – trudności we współpracy. 7. Psychologiczna relacja przełożony– podwładny. 8. Psychologiczne determinanty zdrowia i choroby. 9. Choroba jako sytuacja trudna. 10. Postawy wobec choroby. <p>ĆWICZENIA:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lekarz i ratownik medyczny wobec chorego. 2. Stres jako reakcja na sytuację zagrożenia. Radzenie sobie ze stresem. Zespół stresu ostrego, zespół stresu pourazowego. 3. Komunikacja w relacji ratownik- poszkodowany. Bariery i błędy w komunikacji. 4. Jednostka, grupa i tłum. Zachowania ludzi w sytuacjach zagrożenia. 5. Kryzysy związane ze śmiercią i żałobą. Wydarzenia traumatyczne o charakterze masowym. Wsparcie społeczne dla osób po doświadczeniu traumy.
17.	Zamierzone efekty uczenia się*	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna rolę stresu społecznego w zachowaniach zdrowotnych i autodestrukcyjnych; - określa formy przemocy, modele wyjaśniające przemoc w rodzinie i w wybranych instytucjach oraz społeczne uwarunkowania różnych form przemocy; - znaczenie komunikacji werbalnej i niewerbalnej w procesie komunikowania się z pacjentami oraz pojęcie zaufania w interakcji z pacjentem; - psychospołeczne konsekwencje hospitalizacji i choroby przewlekłej; - podstawowe psychologiczne mechanizmy funkcjonowania człowieka w zdrowiu i w chorobie; - rolę stresu w etiopatogenezie i przebiegu chorób oraz mechanizmy radzenia sobie ze stresem; - pojęcia emocji, motywacji i osobowości, zaburzenia osobowości, istotę i strukturę zjawisk zachodzących w procesie przekazywania i wymiany informacji oraz modele i style komunikacji interpersonalnej; - zagadnienia dotyczące zespołu stresu pourazowego, reakcji fizjologicznych i emocjonalnych, poznawczych oraz interpersonalnych, a także mechanizmy funkcjonowania człowieka w sytuacjach trudnych; - techniki redukcji lęku i sposoby relaksacji oraz mechanizmy powstawania i objawy zespołu wypalenia zawodowego, a także metody zapobiegania powstaniu tego zespołu;
Umiejętności		<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikować czynniki ryzyka wystąpienia przemocy, rozpoznawać przemoc i odpowiednio na nią reagować; - stosować – w podstawowym zakresie – psychologiczne interwencje motywujące i wspierające; - komunikować się ze współpracownikami w ramach zespołu, udzielając im informacji zwrotnej i wsparcia; - zapobiegać zespołowi stresu pourazowego po traumatycznych wydarzeniach, w tym przeprowadzać podsumowanie zdarzenia traumatycznego (debriefing) w zespole; - radzić sobie ze stresem przy wykonywaniu zawodu ratownika medycznego; - oceniać funkcjonowanie człowieka w sytuacjach trudnych (stres, konflikt, frustracja); 	
Kompetencje społeczne		<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; - aktywnego słuchania, nawiązywania kontaktów interpersonalnych, skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem; 	

18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Trzcieniecka-Green Anna (red). Psychologia: podręcznik dla studentów kierunków medycznych. Kraków: Universitas 2006. 2. Strelau J. (red.): Psychologia. Podręcznik akademicki. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2005. 3. Łosiak W.: Psychologia stresu. Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2008. <p>Literatura uzupełniająca</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jakubowska-Winecka A., Włodarczyk D.: Psychologia w praktyce medycznej. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2007. 2. Kliszczy Joanna (2012). Psychologia w ratownictwie. Warszawa: Difin SA. 3. Hetherington A. (2004). Wsparcie psychologiczne w służbach ratowniczych. Gdańsk: GWP
------------	---	--

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	30		30	
	Ćwiczenia	15		15	
	Seminarium	-		-	
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-		-	
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	10		10	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		55		55	
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,6	0,4	1,6	0,4

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) PSYCHOLOGIA w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
B.W4.	zna rolę stresu społecznego w zachowaniach zdrowotnych i autodestrukcyjnych;	X							
B.W5.	określa formy przemocy, modele wyjaśniające przemoc w rodzinie i w wybranych instytucjach oraz społeczne uwarunkowania różnych form przemocy;	X							
B.W7.	znaczenie komunikacji werbalnej i niewerbalnej w procesie komunikowania się z pacjentami oraz pojęcie zaufania w interakcji z pacjentem;	X							
B.W8.	psychospołeczne konsekwencje hospitalizacji i choroby przewlekłej;	X							
B.W10.	podstawowe psychologiczne mechanizmy funkcjonowania człowieka w zdrowiu i w chorobie;	X							
B.W12.	rolę stresu w etiopatogenezie i przebiegu chorób oraz mechanizmy radzenia sobie ze stresem;	X							
B.W20.	pojęcia emocji, motywacji i osobowości, zaburzenia osobowości, istotę i strukturę zjawisk zachodzących w procesie przekazywania i wymiany informacji oraz modele i style komunikacji interpersonalnej;	X							
B.W21.	zagadnienia dotyczące zespołu stresu pourazowego, reakcji fizjologicznych i emocjonalnych, poznawczych oraz interpersonalnych, a także mechanizmy funkcjonowania człowieka w sytuacjach trudnych;	X							
B.W22.	techniki redukcji lęku i sposoby relaksacji oraz mechanizmy powstawania i objawy zespołu wypalenia zawodowego, a także metody zapobiegania powstaniu tego zespołu;	X							
UMIEJĘTNOŚCI									
B.U9.	identyfikować czynniki ryzyka wystąpienia przemocy, rozpoznawać przemoc i odpowiednio na nią reagować;		X						
B.U10.	stosować – w podstawowym zakresie – psychologiczne interwencje motywujące i wspierające;		X						
B.U11.	komunikować się ze współpracownikami w ramach zespołu, udzielając im informacji zwrotnej i wsparcia;		X						
B.U13.	zapobiegać zespołowi stresu pourazowego po traumatycznych wydarzeniach, w tym przeprowadzać podsumowanie zdarzenia traumatycznego (debriefing) w zespole;		X						
B.U14.	radzić sobie ze stresem przy wykonywaniu zawodu ratownika medycznego;		X						
B.U15.	oceniać funkcjonowanie człowieka w sytuacjach trudnych (stres, konflikt, frustracja);		X						
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.1	aktywnego słuchania, nawiązywania kontaktów interpersonalnych, skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem;		X						
K.2	dostarczania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;		X						

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	BIOCHEMIA Z ELEMENTAMI CHEMII	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		RL.05.1.W RL.05.1.C	RL.05.1.W RL.05.1.C
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia I semestru/I roku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	I rok, I semestr	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Anna Dziabas-Krysa	dr Monika Stącel
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	wykład	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		wykład – 15 godz. ćwiczenia – 15 godz.	wykład – 15 godz. ćwiczenia – 15 godz.
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		wykład – 1 punkt ECTS ćwiczenia – 1 punkt ECTS	wykład – 1 punkt ECTS ćwiczenia – 1 punkt ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> Poznanie podstawowych procesów biochemicznych i zmian zachodzących w organizmie człowieka w wyniku chorób i obrażeń u dorosłych i dzieci. Oraz zaburzenia występujące w strukturach komórkowych, tkankowych, narządowych i układowych wywołanych chorobą lub urazem. Kształtowanie nawyku i umiejętności stałego dokształcania się. 	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład, Ćwiczenia, Ćwiczenia laboratoryjne (wykonywanie doświadczeń)	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p>Forma i warunki zaliczenia wykładów: Zaliczenie (Z) - wykłady Warunkiem uzyskania zaliczenia jest uzyskanie pozytywnej oceny z pisemnego kolokwium przeprowadzanego na zakończenie zajęć zgodnym z podaną tematyką.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) Warunkiem uzyskania zaliczenia jest aktywność na zajęciach podczas wykonywania ćwiczeń oraz uzyskanie min. 50% punktów z dwóch zaliczeń cząstkowych w formie testu (zgodnie z przedmiotowymi kryteriami ocen).</p>	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	<p>Tematy wykładów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aminokwasy i ich pochodne, peptydy, białka. 2. Enzymy i ich rola w organizmie. 3. Węglowodany: monosacharydy, disacharydy i polisacharydy. 4. Charakterystyka lipidów. 5. Kwasy nukleinowe: nukleotydy, nukleozydy. Mechanizmy działania genów: replikacja i naprawa DNA, transkrypcja, translacja, biosynteza białek. 6. Pozyskiwanie energii przez komórki. Glikoliza, cykl pentozofosforanowy, cykl Krebsa. Łańcuch oddechowy. Wpływ toksyn środowiskowych na metabolizm energetyczny komórki. 7. Witaminy i hormony. <p>ĆWICZENIA:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sporządzanie roztworów, przeliczanie stężeń procentowych i molowych. 2. Budowa i właściwości białek. Identyfikacja białek i aminokwasów, ilościowe oznaczenie białek. Denaturacja białka, czynniki denaturujące. 3. Właściwości enzymów, czynniki wpływające na aktywność enzymów (pH, temperatura, obecność efektorów). Badanie aktywności enzymów proteolitycznych. 4. Charakterystyka cukrów. 5. Właściwości tłuszczów. Enzymatyczne trawienie tłuszczów. 6. Budowa i właściwości nukleotydów. Kwasy nukleinowe. 7. Oznaczanie obecności witamin w wybranych produktach roślinnych. 						
17.	Zamierzone efekty uczenia się*	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="347 831 544 1155">Wiedza</td> <td data-bbox="544 831 1554 1155"> <p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - składniki krwi, preparaty krwi i krwiozastępcze oraz produkty krwiopochodne; - uwarunkowania genetyczne grup krwi oraz konfliktu serologicznego w układzie Rh; - budowę organizmu pod względem biochemicznym i podstawowe przemiany w nim zachodzące w stanie zdrowia i choroby; - budowę i mechanizmy syntezy oraz funkcje białek, lipidów i polisacharydów oraz interakcje makrocząsteczek w strukturach komórkowych i pozakomórkowych; - równowagę kwasowo-zasadową oraz mechanizm działania buforów i ich znaczenie w homeostazie ustrojowej; - podstawowe szlaki kataboliczne i anaboliczne oraz sposoby ich regulacji; </td> </tr> <tr> <td data-bbox="347 1155 544 1355">Umiejętności</td> <td data-bbox="544 1155 1554 1355"> <p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obliczać stężenia molowe i procentowe związków oraz stężenia substancji w roztworach izosmotycznych jedno- i wieloskładnikowych; - przewidywać kierunek procesów biochemicznych w zależności od stanu energetycznego komórek; - potrafić posługiwać się wybranymi podstawowymi technikami laboratoryjnymi; </td> </tr> <tr> <td data-bbox="347 1355 544 1462">Kompetencje społeczne</td> <td data-bbox="544 1355 1554 1462"> <p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych; </td> </tr> </table>	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - składniki krwi, preparaty krwi i krwiozastępcze oraz produkty krwiopochodne; - uwarunkowania genetyczne grup krwi oraz konfliktu serologicznego w układzie Rh; - budowę organizmu pod względem biochemicznym i podstawowe przemiany w nim zachodzące w stanie zdrowia i choroby; - budowę i mechanizmy syntezy oraz funkcje białek, lipidów i polisacharydów oraz interakcje makrocząsteczek w strukturach komórkowych i pozakomórkowych; - równowagę kwasowo-zasadową oraz mechanizm działania buforów i ich znaczenie w homeostazie ustrojowej; - podstawowe szlaki kataboliczne i anaboliczne oraz sposoby ich regulacji; 	Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obliczać stężenia molowe i procentowe związków oraz stężenia substancji w roztworach izosmotycznych jedno- i wieloskładnikowych; - przewidywać kierunek procesów biochemicznych w zależności od stanu energetycznego komórek; - potrafić posługiwać się wybranymi podstawowymi technikami laboratoryjnymi; 	Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;
Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - składniki krwi, preparaty krwi i krwiozastępcze oraz produkty krwiopochodne; - uwarunkowania genetyczne grup krwi oraz konfliktu serologicznego w układzie Rh; - budowę organizmu pod względem biochemicznym i podstawowe przemiany w nim zachodzące w stanie zdrowia i choroby; - budowę i mechanizmy syntezy oraz funkcje białek, lipidów i polisacharydów oraz interakcje makrocząsteczek w strukturach komórkowych i pozakomórkowych; - równowagę kwasowo-zasadową oraz mechanizm działania buforów i ich znaczenie w homeostazie ustrojowej; - podstawowe szlaki kataboliczne i anaboliczne oraz sposoby ich regulacji; 							
Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obliczać stężenia molowe i procentowe związków oraz stężenia substancji w roztworach izosmotycznych jedno- i wieloskładnikowych; - przewidywać kierunek procesów biochemicznych w zależności od stanu energetycznego komórek; - potrafić posługiwać się wybranymi podstawowymi technikami laboratoryjnymi; 							
Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych; 							
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bańkowski E. Biochemia : podręcznik dla studentów uczelni medycznych. Wyd. 3. - Wrocław : Edra Urban & Partner, 2016. 2. Hames D., Hooper N. Biochemia; przekł. Lilla Hryniewiecka, Kazimierz Ziemnicki.- Wyd. 2 popr.- Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2005 3. Pasternak K. Sztanke M. Biochemiczne podstawy funkcjonowania organizmu człowieka : Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rodwell V., Bender D. et al. Biochemia Harpera : ilustrowana, red. nauk. tłum. Ryszard Smoleńsk ; Wyd. 7. Warszawa : Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2018. 2. Kączkowski Jerzy. Podstawy biochemii. Wyd. 15. Wydawnictwo WNT, 2022. 						

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	15		15	
	Ćwiczenia	15		15	
	Seminarium	-		-	
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-		-	
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	20		20	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		50		50	
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,2	0,8	1,2	0,8

Macierz efektów uczenia się dla modulu (przedmiotu) BIOCHEMIA Z ELEMENTAMI CHEMII w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
A.W15.	składniki krwi, preparaty krwi i krwiozastępcze oraz produkty krwiopochodne;	X							
A.W16.	uwarunkowania genetyczne grup krwi oraz konfliktu serologicznego w układzie Rh;	X							
A.W30.	budowę organizmu pod względem biochemicznym i podstawowe przemiany w nim zachodzące w stanie zdrowia i choroby;	X							
A.W31.	budowę i mechanizmy syntezy oraz funkcje białek, lipidów i polisacharydów oraz interakcje makrocząsteczek w strukturach komórkowych i pozakomórkowych;	X							
A.W32.	równowagę kwasowo-zasadową oraz mechanizm działania buforów i ich znaczenie w homeostazie ustrojowej;	X							
A.W33.	podstawowe szlaki kataboliczne i anaboliczne oraz sposoby ich regulacji;	X							
UMIEJĘTNOŚCI									

A.U10.	obliczać stężenia molowe i procentowe związków oraz stężenia substancji w roztworach izoosmotycznych jedno- i wieloskładnikowych;		X						
A.U11.	przewidywać kierunek procesów biochemicznych w zależności od stanu energetycznego komórek;		X						
A.U12.	posługiwać się wybranymi podstawowymi techniki laboratoryjnymi;		X						
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;		X						

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	ZDROWIE PUBLICZNE	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		RL.12.1.W	RL.12.1.W
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia I semestru /I roku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	I rok, I semestr	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	prof. Katarzyna Sygit	dr Beata Nakonieczna
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykład	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykład – 30 godz.	Wykład – 30 godz.
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykład – 2 punkty ECTS	Wykład – 2 punkty ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> Poznanie uwarunkowań społecznych zdrowia i choroby, podstawowych pojęć z zakresu zdrowia oraz promocji i profilaktyki oraz struktury i organizacji systemu ochrony zdrowia. 	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład z prezentacją multimedialną Ćwiczenia audytoryjne (dyskusja)	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Wykład ZO- warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie pozytywnej oceny z zaliczenia końcowego pisemnego oraz aktywność w czasie dyskusji.	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		<p>Wykłady:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zakres i zadania zdrowia publicznego oraz medycyny społecznej. 2. Geneza i historia medycyny społecznej i zdrowia publicznego. 3. Definicje pojęć: ochrona zdrowia, opieka zdrowotna, kultura zdrowotna, opieka medyczna, medycyna zapobiegawcza, medycyna środowiskowa, medycyna społeczna oraz zdrowie publiczne. 4. Medyczne i pozamedyczne uwarunkowania zdrowia. 5. Miejsce i zadania promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych. 6. Zdrowie jako dobro społeczne i dobro indywidualne. 7. Mierniki zdrowia. Metody rozpoznawania potrzeb zdrowotnych. 8. Sprawy zdrowia jednostek i zbiorowości. 9. Informacja o zdrowiu publicznym. 10. Edukacja i kształcenie kadr z zakresu zdrowia publicznego. 11. Zdrowie człowieka w ujęciu holistycznym. 12. Człowiek jako element środowiska życia na Ziemi. 13. Środowisko naturalne człowieka. 14. Ocena narażenia człowieka na czynniki szkodliwe. 15. Skutki zdrowotne środowiskowych czynników ryzyka – biologicznych, psychospołecznych, chemicznych i fizycznych. 16. Patomechanizmy działania czynników ryzyka. 17. Skażenie środowiska naturalnego człowieka – wpływ na zdrowie.
17.	Zamierzone efekty uczenia się*	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zasady motywowania pacjentów do prozdrowotnych zachowań i informowania o niepomyślnym rokowaniu; - podstawowe zagadnienia dotyczące światowych problemów zdrowotnych; - pojęcie zdrowia i jego determinanty oraz choroby cywilizacyjne i zawodowe; - zasady promocji zdrowia i profilaktyki chorób; - problematykę żywności i żywienia, higieny środowiska, higieny pracy, higieny dzieci; - podstawowe pojęcia epidemiologiczne i podstawowe metody badań epidemiologicznych; - podstawy ekologii i ochrony środowiska, rodzaje zanieczyszczeń i sposoby ochrony; - środowiska; - profilaktykę zachowań antyzdrowotnych przejawiających się w postaci używania środków odurzających lub substancji psychoaktywnych, spożywania alkoholu i palenia tytoniu oraz profilaktykę chorób cywilizacyjnych i psychicznych; - wpływ czynników środowiskowych na zdrowie człowieka i społeczeństwa, politykę zdrowotną państwa, programy zdrowotne oraz zagrożenia zdrowia, przy uwzględnieniu zmiennych takich jak wiek, miejsce zamieszkania, nauki lub pracy; - metody promocji zdrowia, ze szczególnym uwzględnieniem edukacji zdrowotnej;
Umiejętności		<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wdrażać właściwe do sytuacji procedury postępowania epidemiologicznego; - dbać o bezpieczeństwo własne, pacjentów, otoczenia i środowiska, przestrzegając zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów i zasad regulujących postępowanie w przypadku różnych rodzajów zagrożeń; - stosować się do zasad bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego oraz profilaktyki chorób zakaźnych i niezakaźnych; - stosować działania na rzecz ochrony środowiska; 	
Kompetencje społeczne		<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; - organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym; 	

18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sygit M.: Zdrowie publiczne. Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2017. 2. Kulik T.B., Pacian A.: Zdrowie publiczne. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2014. 3. Denys A.: Zagrożenia zdrowia publicznego. Cz. 1. Wybrane zagadnienia. Wyd. Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2014. 4. Denys A.: Zagrożenia zdrowia publicznego. Cz. 2. Zdrowie człowieka a środowisko. Wyd. Wolters Kluwer, Warszawa 2015. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wojtyniak B., Goryński P., Moskalewicz B.: Sytuacja zdrowotna ludności Polski i jej uwarunkowania. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego, PZM, Warszawa 2012. 2. Wojtczak A.: Zdrowie publiczne wyzwaniem dla systemów zdrowia XXI wieku. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, wydanie I, Warszawa 2009.
-----	---	--

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	30		30	
	Ćwiczenia	-		-	
	Seminarium	-		-	
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-		-	
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	20		20	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		50		50	
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,2	0,8	1,2	0,8

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) ZDROWIE PUBLICZNE w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
B.W13.	zasady motywowania pacjentów do prozdrowotnych zachowań i informowania o niepomyślnym rokowaniu;	X							
B.W15.	podstawowe zagadnienia dotyczące światowych problemów zdrowotnych;	X							
B.W26.	pojęcie zdrowia i jego determinanty oraz choroby cywilizacyjne i zawodowe;	X							
B.W29.	zasady promocji zdrowia i profilaktyki chorób;	X							
B.W30.	problematykę żywności i żywienia, higieny środowiska, higieny pracy, higieny dzieci;	X							
B.W32.	podstawowe pojęcia epidemiologiczne i podstawowe metody badań epidemiologicznych;	X							
B.W34.	podstawy ekologii i ochrony środowiska, rodzaje zanieczyszczeń i sposoby ochrony;	X							
B.W36.	profilaktykę zachowań antyzdrowotnych przejawiających się w postaci używania środków odurzających lub substancji psychoaktywnych, spożywania alkoholu i palenia tytoniu oraz profilaktykę chorób cywilizacyjnych i psychicznych;	X							
B.W37.	wpływ czynników środowiskowych na zdrowie człowieka i społeczeństwa, politykę zdrowotną państwa, programy zdrowotne oraz zagrożenia zdrowia, przy uwzględnieniu zmiennych takich jak wiek, miejsce zamieszkania, nauki lub pracy;	X							
B.W40.	metody promocji zdrowia, ze szczególnym uwzględnieniem edukacji zdrowotnej;	X							
UMIEJĘTNOŚCI									
B.U1.	wdrażać właściwe do sytuacji procedury postępowania epidemiologicznego;	X							
B.U3.	dbać o bezpieczeństwo własne, pacjentów, otoczenia i środowiska, przestrzegając zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów i zasad regulujących postępowanie w przypadku różnych rodzajów zagrożeń;	X							
B.U8.	stosować się do zasad bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego oraz profilaktyki chorób zakaźnych i niezakaźnych;	X							
B.U18.	stosować działania na rzecz ochrony środowiska;	X							
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.2	dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;	X							
K.4	organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym;	X							

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	EKONOMIA I ZARZĄDZANIE W OCHRONIE ZDROWIA	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		RL.13.1.W	RL.13.1.W
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia I semestru /I roku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I, semestr I	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Robert Płaziak	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykład	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		Wykład – 30 godzin	Wykład – 30 godzin
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		Wykład – 2 punkty ECTS	Wykład – 2 punkty ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> Wyposażenie studenta w wiedzę dotyczącą ekonomicznych aspektów funkcjonowania służby zdrowia, powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, organizacji ubezpieczeń zdrowotnych i społecznych 	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład konwersatoryjny	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p>Wykład –ZO</p> <p>Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie pozytywnej oceny z zaliczenia końcowego w formie testu</p>	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	<p>Wykłady:</p> <ol style="list-style-type: none"> Rynek, cena, koszt alternatywny. Systemy zabezpieczeń społecznych. Organizacja opieki zdrowotnej. Systemy ubezpieczeń zdrowotnych i społecznych. Przekształcenia ekonomiczne a tendencje zmian w systemie ochrony zdrowia. Relacje pacjent (świadczeniobiorca) -fizjoterapeuta (świadczeniodawca) -płatnik. Ekonomiczne aspekty funkcjonowania publicznych i niepublicznych placówek służby zdrowia. Aspekty ekonomiczne niepełnosprawności i rehabilitacji; szacowania kosztów fizjoterapii i funkcjonowania jednostek ochrony zdrowia w różnych systemach ochrony zdrowia i ubezpieczeń społecznych. 	

17.	Zamierzone efekty uczenia się*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: <ul style="list-style-type: none"> - zagadnienia związane z funkcjonowaniem podmiotów systemu ochrony zdrowia oraz z problemami ewaluacji i kontroli w ochronie zdrowia; - zasady zarządzania podmiotami systemu ochrony zdrowia; - podstawowe zagadnienia dotyczące ekonomiki zdrowia i zarządzania finansami w systemie ochrony zdrowia; - podstawowe zagadnienia z zakresu ergonomii, w tym zasady ergonomicznej organizacji pracy; - podstawowe regulacje dotyczące organizacji i finansowania systemu ochrony zdrowia oraz powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego; - zasady zarządzania jakością oraz metody zapewnienia jakości;
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznawać sytuacje, które wymagają konsultacji z przedstawicielem innego zawodu medycznego lub koordynatorem medycznym; - komunikować się ze współpracownikami w ramach zespołu, udzielając im informacji zwrotnej i wsparcia; - podnosić swoje kwalifikacje i przekazywać wiedzę innym;
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: <ul style="list-style-type: none"> - organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym; - dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Griffin R.W.: Podstawy zarządzania organizacjami. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2017. 2. Paszkowska M: Zarządzanie działalnością leczniczą : problematyka prawna. Wyd. Difin, Warszawa 2019. 3. Dobska M., Dobski P.: Zarządzanie jakością w podmiotach leczniczych. Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2012. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fisher R. , Ury W. , Patton B.: Dochodząc do TAK. Negocjowanie bez Literatura podstawowa:poddawania się. PWE, Warszawa 2016. 2. Ury W.: Odchodząc od NIE. Negocjowanie od konfrontacji do kooperacji. PWE, Warszawa 2013. 3. Koźmiński A.K., Piotrowski W.: Zarządzanie. Teoria i praktyka. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2010. 4. Gilbert D. R., Stoner J. A. F., Freeman E. R.: Kierowanie. PWE, Warszawa 2011. 5. Czerw A.(red.) Marketing w ochronie zdrowia. Wyd. Delfin 2000 	

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	30		30	
	Ćwiczenia	-		-	
	Seminarium	-		-	
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-		-	
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	20		20	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		50		50	
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,2	0,8	1,2	0,8

**Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) EKONOMIA I ZARZĄDZANIE W OCHRONIE ZDROWIA
w odniesieniu do form zajęć**

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
B.W2.	zagadnienia związane z funkcjonowaniem podmiotów systemu ochrony zdrowia oraz z problemami ewaluacji i kontroli w ochronie zdrowia	X							
B.W16.	zasady zarządzania podmiotami systemu ochrony zdrowia	X							
B.W28.	podstawowe zagadnienia dotyczące ekonomiki zdrowia i zarządzania finansami w systemie ochrony zdrowia	X							
B.W33.	podstawowe zagadnienia z zakresu ergonomii, w tym zasady ergonomicznej organizacji pracy	X							
B.W39.	podstawowe regulacje dotyczące organizacji i finansowania systemu ochrony zdrowia oraz powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego	X							
B.W41.	zasady zarządzania jakością oraz metody zapewnienia jakości	X							
UMIEJĘTNOŚCI									
B.U2.	rozpoznawać sytuacje, które wymagają konsultacji z przedstawicielem innego zawodu medycznego lub koordynatorem medycznym	X							
B.U11.	komunikować się ze współpracownikami w ramach zespołu, udzielając im informacji zwrotnej i wsparcia	X							
B.U12.	podnosić swoje kwalifikacje i przekazywać wiedzę innym	X							
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.4	organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym	X							
K.5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	X							

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	ANATOMIA	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		RL.01.1.W RL.01.1.C	RL.01.1.W RL.01.1.C
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia I semestru / I roku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	I rok, I semestr	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Beata Bałon	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot	dr Beata Bałon	mgr Bohdan Fedak
9.	Formuła przedmiotu	wykład ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	biologia na poziomie szkoły średniej	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		wykład – 30 godzin ćwiczenia – 30 godzin	wykład – 30 godzin ćwiczenia – 30 godzin
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		wykład – 2 punkty ECTS ćwiczenia – 1 punkty ECTS	wykład – 2 punkty ECTS ćwiczenia – 1 punkty ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> Poznanie struktur organizmu ludzkiego: komórek, tkanek, narządów, układów, ich roli w prawidłowym funkcjonowaniu oraz wiedzy z zakresu budowy i funkcji organizmu człowieka w codziennej pracy. 	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład z prezentacją multimedialną Ćwiczenia	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Wykład - E- egzamin - test pisemny, Ćwiczenia – ZO - Zaliczenie kolokwium , aktywność na ćwiczeniach	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		<p>Wykłady:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa i czynności kości. 2. Połączenia kości. Budowa i mechanika mięśni. 3. Układ trawienny. 4. Układ oddechowy. 5. Układ moczowo – pęciowy. 6. Serce. Krążenie małe i duże. Krążenie płodowe. 7. Układ wewnątrzwydzielniczy. 8. Ogólny podział mózgowia i rdzenia kręgowego. Ośrodki nerwowe. Drogi nerwowe. Obwodowy układ nerwowy. Układ nerwowy autonomiczny. 9. Antropologia. 10. Elementy anatomii topograficznej. <p>Ćwiczenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kości i ich połączenia 2. Mięśnie i ich narządy pomocnicze. 3. Układ trawienny. 4. Układ oddechowy. 5. Układ moczowy 6. Serce. Naczynia krwionośne. 7. Układ hormonalny 8. Układ rozrodczy. 9. Szpik kostny. 10. Układ chłonny. Śledziona. 11. Budowa centralnego układu nerwowego. Ośrodki i drogi nerwowe. Nerwy czaszkowe i rdzeniowe. Układ nerwowy autonomiczny. 12. Układ narządów zmysłów.
17.	Zamierzone efekty uczenia się*	<p>Wiedza</p> <p>Umiejętności</p> <p>Kompetencje społeczne</p>	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mianownictwo anatomiczne; - budowę ciała ludzkiego w ujęciu topograficznym oraz czynnościowym; - anatomiczne podstawy badania przedmiotowego; - podstawowe struktury komórkowe i ich specjalizacje funkcjonalne; <p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalizować poszczególne okolice ciała i znajdujące się w nich narządy oraz ustalać położenie narządów względem siebie; - wykazywać różnice w budowie ciała oraz w czynnościach narządów u osoby dorosłej i dziecka; <p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aleksandrowicz R., Ciszek B., Krasucki K. - na podstawie Anatomii człowieka A. Bochenka, M. Reichera: Anatomia człowieka. Repetytorium. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2016. 2. Bochenek A., Reicher M.: Anatomia człowieka, T. 1-5. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010. 3. Narkiewicz O., Morys J.: Anatomia człowieka. Podręcznik dla studentów. T. 1-4. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010-2015. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sokołowska-Pituchowa J. (red.): Anatomia człowieka: Podręcznik dla studentów medycyny. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2015. 2. Maciejewski R., Torres K.(red.): Anatomia czynnościowa – podręcznik dla studentów pielęgniarstwa, fizjoterapii, ratownictwa medycznego, analityki medycznej i dietetyki. Wydawnictwo Czelej, Lublin 2008. 3. Parker S.,: Atlas anatomii człowieka, Wydawnictwo Bellona, 2009.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	30		30	
	Ćwiczenia	30		30	
	Seminarium	-		-	
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-		-	
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	20		20	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		80		80	
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		2,2	0,8	2,2	0,8

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) ANATOMIA w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
A.W1.	mianownictwo anatomiczne;	X							
A.W2.	budowę ciała ludzkiego w ujęciu topograficznym oraz czynnościowym;	X							
A.W3.	anatomiczne podstawy badania przedmiotowego;	X							
A.W4.	podstawowe struktury komórkowe i ich specjalizacje funkcjonalne;	X							
UMIEJĘTNOŚCI									
A.U1.	lokalizować poszczególne okolice ciała i znajdujące się w nich narządy oraz ustalać położenie narządów względem siebie;		X						
A.U2.	wykazywać różnice w budowie ciała oraz w czynnościach narządów u osoby dorosłej i dziecka;		X						
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;		X						

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	BIOLOGIA I MIKROBIOLOGIA	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		RL.04.1.W RL.04.1.C	RL.04.1.W RL.04.1.C
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia I semestru/I roku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	I rok/I semestr	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Magdalena Konieczny	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot	dr Magdalena Konieczny	
9.	Formuła przedmiotu	wykład ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		wykład – 15 godzin ćwiczenia – 15 godzin	wykład – 15 godzin ćwiczenia – 15 godzin
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		wykład – 1 punkt ECTS ćwiczenia – 1 punkt ECTS	wykład – 1 punkt ECTS ćwiczenia – 1 punkt ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Przedstawienie zasadniczych informacji z zakresu biologii ze szczególnym uwzględnieniem budowy komórki eukariotycznej, prokariotycznej oraz cząstek wirusowych • Zapoznanie z mechanizmami prowadzącymi do nagłych zagrożeń zdrowia i życia wynikających z zakażeń drobnoustrojami. • Zapoznanie z czynnikami szkodliwymi występującymi w środowisku pracy oraz zasadami bezpieczeństwa związane z materiałami biologicznie skażonymi. • Wyrabianie nawyku i umiejętność stałego dokształcania się. 	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład z prezentacją multimedialna Ćwiczenia laboratoryjne	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Wykład- ZO- sprawdzian pisemny Ćwiczenia- ZO –zaliczenie na podstawie wykonania zadanego zadania	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		<p>Wykłady:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzenie do nauk biologicznych. Budowa komórki eukariotycznej organelle komórkowe – budowa i funkcje. 2. Podziały komórkowe (mitoza, mejoza). Przyczyny mutacji genowych. 3. Budowa komórki prokariotycznej (bakteryjnej). 4. Przegląd najważniejszych chorobotwórczych bakterii człowieka. Podstawy diagnostyki. 5. Wirusy – budowa cząsteczki wirusowej, sposoby replikacji 6. Przegląd najważniejszych wirusów dotyczących człowieka. Podstawy diagnostyki 7. Elementy parazytologii – przegląd najważniejszych parazytów 8. Podstawy immunologii – budowa i funkcje układu odpornościowego, podstawowe pojęcia, antygeny. 9. Zaliczenie z oceną <p>Ćwiczenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zajęcia organizacyjne. Wyposażenie laboratorium. Metody sterylizacji 2. Morfologia i budowa komórki. Podziały komórkowe – mitoza i mejoza. 3. Hodowla drobnoustrojów w warunkach laboratoryjnych. Podłoża mikrobiologiczne. Techniki posiewania drobnoustrojów 4. Przegląd bakterii chorobotwórczych dla człowieka 5. Techniki barwienia stosowane w mikrobiologii 6. Elementy parazytologii – pierwotniaki pasożytnicze 7. Pasożyty człowieka – płazińce i obleńce 8. Zaliczenie
17.	Zamierzone efekty uczenia się*	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podstawowe pojęcia z zakresu mikrobiologii i parazytologii; - budowę materiału genetycznego; - epidemiologię zarażeń wirusami i bakteriami oraz zakażeń grzybami i pasożytami; - zasady postępowania przeciwepidemicznego - inwazyjne formy lub stadia rozwojowe wybranych pasożytniczych grzybów, pierwotniaków, helmintów i stawonogów; - zasady funkcjonowania układu pasożyt – żywiciel i podstawowe objawy chorobowe wywoływane przez pasożyty - podstawy diagnostyki mikrobiologicznej i parazytologicznej - podstawy rozwoju oraz mechanizmy działania układu odpornościowego, w tym swoiste i nieswoiste mechanizmy odporności humoralnej i komórkowej
Umiejętności		<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznawać zarażenia wirusami i bakteriami oraz zakażenia grzybami i pasożytami, z uwzględnieniem geograficznego zasięgu ich występowania; - stosować właściwe do sytuacji postępowanie epidemiologiczne; 	
Kompetencje społeczne		<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych; 	
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Biologia / Eldra P. Solomon, Linda R. Berg, Diana W. Martin - Warszawa : Multico Oficyna Wydawnicza, 2016. 2. Biologia / Neil A. Campbell, Jane B. Reece, Lisa A. Urry, Michael L. Cain, Steven A. Wasserman, Peter V. Minorsky, Robert B. Jackson - Wyd. II polskie - Poznań : Dom Wydawniczy Rebis, 2016 3. Mikrobiologia i choroby zakaźne / Gabriel Virella ; pod red. Piotra B. Heczko - Wrocław : Wydawnictwo Medyczne Urban & Partner, 2015. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Heczko Piotr, Marta Wróblewska, Agata Pietrzyk.: Mikrobiologia lekarska, PZWL, Warszawa, 2014 2. Diagnostyka bakteriologiczna / red. Eligia M. Szewczyk. - Wydanie 3. - Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2019.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	15		15	
	Ćwiczenia	15		15	
	Seminarium	-		-	
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-		-	
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	20		20	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		50		50	
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,2	0,8	1,2	0,8

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) BIOLOGIA I MIKROBIOLOGIA w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓLNE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
A.W17.	podstawowe pojęcia z zakresu mikrobiologii i parazytologii;	X							
A.W18.	budowę materiału genetycznego;	X							
A.W19.	epidemiologię zarażeń wirusami i bakteriami oraz zakażeń grzybami i pasożytami;	X							
A.W20.	zasady postępowania przeciwepidemicznego	X							
A.W22.	inwazyjne formy lub stadia rozwojowe wybranych pasożytniczych grzybów, pierwotniaków, helmintów i stawonogów;	X							
A.W23.	zasady funkcjonowania układu pasożyt – żywiciel i podstawowe objawy chorobowe wywoływane przez pasożyty	X							
A.W26.	podstawy diagnostyki mikrobiologicznej i parazytologicznej		X						
A.W27.	podstawy rozwoju oraz mechanizmy działania układu odpornościowego, w tym swoiste i nieswoiste mechanizmy odporności humoralnej i komórkowej	X							
UMIEJĘTNOŚCI									
A.U7.	rozpoznawać zarażenia wirusami i bakteriami oraz zakażenia grzybami i pasożytami, z uwzględnieniem geograficznego zasięgu ich występowania;		X						
A.U14.	stosować właściwe do sytuacji postępowanie epidemiologiczne;		X						
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;		X						

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	ETYKA ZAWODOWA RATOWNIKA MEDYCZNEGO	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		RL.17.1.W	RL.17.1.W
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia I semestru/I roku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I, semestr I	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	mgr Beata Pieszczoł	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nią osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykład	
10.	Wymagania wstępne	Brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykład – 30 godzin	Wykład – 30 godzin
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykład – 1 punkt ECTS	Wykład – 1 punkt ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Przedstawienie wiedzy z zakresu etycznych i moralnych problemów w związku z wykonywaniem zawodu ratownika medycznego,	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład z prezentacją multimedialną	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Wykład- ZO- zaliczenie – test pisemny	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Wykłady: <ol style="list-style-type: none"> 1. Etyka normatywna. Pojęcie powinności etycznej 2. Etyka obowiązku (deontologiczna). Problematyka supererogacji 3. Etyka prawa naturalnego 4. Etyka wartości. Dylematy moralne. 5. Koncepcja racjonalności 6. Ontologiczna charakterystyka bytu ludzkiego, kategoria osoby 7. Problem psychofizyczny 8. Przedmiot rozważań etyki. Etyka a moralność. Etyka a prawo 9. Status poznawczy ocen i norm, problem uzasadniania w etyce 10. Wolna wola a determinizm. Problem odpowiedzialności 11. Etyczna analiza wartości ludzkiego czynu. Godność osoby ludzkiej. 12. Etyka zawodowa ratownika medycznego 13. Filozoficzne spojrzenie na różne drogi etyki. 14. Rys historyczny etyki i moralności. Filozoficzne podstawy etyki 15. zawodowej ratownika medycznego 16. Podstawy etyki zawodowej ratownika medycznego Pojęcie dobra moralnego i powinności moralnej 17. Rys historyczny etyki i moralności.
17.	Zamierzone efekty uczenia się*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: <ul style="list-style-type: none"> - społeczną rolę ratownika medycznego; - główne pojęcia, teorie, zasady etyczne służące jako ogólne ramy właściwego interpretowania i analizowania zagadnień moralno-medycznych;
Umiejętności		W zakresie umiejętności student: <ul style="list-style-type: none"> - przestrzegać zasad etycznych podczas wykonywania działań zawodowych; - przestrzegać praw pacjenta; 	
Kompetencje społeczne		W zakresie kompetencji społecznych student: <ul style="list-style-type: none"> - samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej oraz holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw; 	
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kodeks etyki zawodowej Ratownika Medycznego, Kraków 2013 2. Wytyczne Europejskiej Rady Resuscytacji 2020 – rozdz. „Etyka w resuscytacji i decyzje dotyczące końca życia” 3. Basińska K, Halasz J. Etyka w medycynie-wczoraj i dziś. Wybrane zagadnienia. Wyd. Impus, Kraków 2013 Literatura uzupełniająca: <ol style="list-style-type: none"> 1. Problemy prawne i etyczne w zawodzie ratownika medycznego – Ostry dyżur 2010, tom 3, nr 1 2. Rudnicka-Drożak E, Aftyka A Etyka resuscytacji. Anestezjologia Intensywna Terapia 2011 3. Prawa człowieka 4. Prawa Pacjenta

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	30		30	
	Ćwiczenia	-		-	
	Seminarium	-		-	
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-		-	
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	-		-	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		30		30	
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1	0	1	0

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) ETYKA ZAWODOWA RATOWNIKA MEDYCZNEGO w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
B.W9.	społeczną rolę ratownika medycznego;	X							
B.W14.	główne pojęcia, teorie, zasady etyczne służące jako ogólne ramy właściwego interpretowania i analizowania zagadnień moralno-medycznych;	X							
UMIEJĘTNOŚCI									
B.U5.	przestrzegać zasad etycznych podczas wykonywania działań zawodowych;	X							
B.U6.	przestrzegać praw pacjenta;	X							
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.3	samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej oraz holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw;	X							

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	BIOFIZYKA	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		RL.06.1.W RL.06.1.C	RL.06.1.W RL.06.1.C
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia I semestru/I roku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	I rok, I semestr	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Tomasz Pietrycki mgr Marta Szmyd	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot	dr Tomasz Pietrycki mgr Marta Szmyd	
9.	Formuła przedmiotu	wykład	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		wykład – 15 godz. ćwiczenia – 15 godz.	wykład – 15 godz. ćwiczenia – 15 godz.
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		wykład – 1 punkt ECTS ćwiczenia – 1 punkt ECTS	wykład – 1 punkt ECTS ćwiczenia – 1 punkt ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> Poznanie podstawowych procesów biofizyczne i zmian zachodzących w organizmie człowieka w wyniku chorób i obrażeń u dorosłych i dzieci. Oraz zaburzenia występujące w strukturach komórkowych, tkankowych, narządowych i układowych wywołanych chorobą lub urazem. Kształtowanie nawyku i umiejętności stałego dokształcania się. 	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład, Ćwiczenia laboratoryjne (wykonywanie doświadczeń)	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Wykłady – Z - Zaliczenie pisemne Ćwiczenia- ZO - Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest aktywność na ćwiczeniach i pozytywne zaliczenie kolokwium końcowego pisemnego.	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		<p>Wykłady:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Biofizyka tkanek i narządów. 2. Biofizyka układu krążenia, układu oddechowego. 3. Biofizyka zmysłu słuchu, wzroku. 4. Wpływ czynników fizycznych na żywy organizm. 5. Metody detekcji promieniowania jądrowego. 6. Promieniowanie rentgenowskie 7. Biofizyczne podstawy zmysłu słuchu 8. Cechy fizyczne dźwięków. 9. Zjawiska towarzyszące przechodzeniu ultradźwięków przez organizm. 10. Wpływ czynników fizycznych na szybkość reakcji enzymatycznych. <p>Ćwiczenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Właściwości biofizyczne naczyń krwionośnych i krwi. 2. Wpływ promieniowania jonizującego i niejonizującego na żywy organizm. 3. Wpływ czynników mechanicznych na żywy organizm. 4. Wpływ temperatury i wilgotności na żywy organizm. 5. Wpływ pola elektrycznego i magnetycznego oraz promieniowania jonizującego na organizm. 6. Wpływ fal mechanicznych na organizm. 7. Wpływ fal mechanicznych na organizm. 8. Zjawiska towarzyszące przechodzeniu ultradźwięków na organizm.
17.	Zamierzone efekty uczenia się*	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fizykochemiczne podstawy działania narządów zmysłów - naturalne i sztuczne źródła promieniowania jonizującego oraz jego oddziaływanie z materią; - prawa fizyki wpływające na przepływ cieczy, a także czynniki oddziałujące na opór naczyniowy przepływu krwi;
		Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykorzystywać znajomość praw fizyki do określenia wpływu na organizm czynników zewnętrznych, takich jak temperatura, przyspieszenie, ciśnienie, pole elektromagnetyczne oraz promieniowanie jonizujące; - stosować zasady ochrony radiologicznej;
		Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; - samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej oraz holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw;
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Czarnecka B., Gawda H., Gonet B.: Biofizyka, PZWL, Warszawa 2014. 2. A. Błokesz, J. Wąsowicz, P. Wolny: (nie)Bezpieczne związki fizyki z medycyną cz. 1 i cz.2; ZamKor, Kraków 2014 3. Jaroszyk F: Biofizyka. PZWL, Warszawa 2013. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bartosz G., Józwiak Z.: Biofizyka wybrane zagadnienia wraz z ćwiczeniami. PWN, Warszawa, 2012. 2. John L. Tymoczko , Lubert Stryer: Biochemia krótki kurs. PWN, Warszawa 2012. 3. B. Marciniak: Misja nauk chemicznych; Nauka i Innowacje, Poznań 2011.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	15		15	
	Ćwiczenia	15		15	
	Seminarium	-		-	
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-		-	
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	20		20	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		50		50	
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,2	0,8	1,2	0,8

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) BIOFIZYKA w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
A.W14.	fizykochemiczne podstawy działania narządów zmysłów	X							
A.W28.	naturalne i sztuczne źródła promieniowania jonizującego oraz jego oddziaływanie z materią;	X							
A.W29.	prawa fizyki wpływające na przepływ cieczy, a także czynniki oddziałujące na opór naczyniowy przepływu krwi;	X							
UMIEJĘTNOŚCI									
A.U8.	wykorzystywać znajomość praw fizyki do określenia wpływu na organizm czynników zewnętrznych, takich jak temperatura, przyspieszenie, ciśnienie, pole elektromagnetyczne oraz promieniowanie jonizujące;		X						
A.U9.	stosować zasady ochrony radiologicznej;		X						
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.2	dostzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;		X						
K.3	samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej oraz holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw;		X						

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	MEDYCYNĄ RATUNKOWĄ	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		RL.27.1.W RL.27.1.C RL.27.2.W RL.27.2.C	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia I, II semestru/I roku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I/ Semestr I, II	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Jarosław Sawka mgr Hubert Marek mgr Marcin Strzałka mgr Tomasz Chudio	dr Jarosław Sawka mgr Tomasz Chudio mgr M. Strzałka mgr Michał Bartkowski
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykład Ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	Brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykład – 60 godzin Ćwiczenia – 60 godzin	Wykład – 60 godzin Ćwiczenia – 60 godzin
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykład – 2 punkty ECTS Ćwiczenia – 4 punkty ECTS	Wykład – 2 punkty ECTS Ćwiczenia – 4 punkty ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie z organizacją systemów i organizacji ratowniczych w Polsce i Unii Europejskiej oraz aktami prawnymi w medycynie. • Zapoznanie studentów z mechanizmami nagłych zagrożeń zdrowia i życia pochodzenia wewnętrznego oraz postępowaniem w określonych stanach klinicznych. • Zapoznanie z algorytmami podstawowych i zaawansowanych zabiegów resuscytacyjnych • Wyrabianie umiejętności postępowania ratowniczego w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego • Kształtowanie umiejętności komunikowanie się z pacjentem, jego rodziną (opiekunem), świadkiem zdarzenia, współpracownikami i innymi pracownikami ochrony zdrowia • Kształtowanie postawy odpowiedzialności za podejmowane działania. 	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład z prezentacją multimedialną Ćwiczenia: ćwiczenia audytorijne, metoda przypadku, inscenizacji, (analiza przypadków, odgrywanie ról)	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Wykład- Z- zaliczenie na podstawie aktywności oraz przygotowanie prezentacji multimedialnej. • Ćwiczenia- ZO • Aktywność na zajęciach • Sprawdzian ustny na bazie problemów z elementami sprawdzianu praktycznego. 	

16.	<p>Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji</p>	<p>Wykłady:</p> <ol style="list-style-type: none"> Pojęcia stosowane w medycynie ratunkowej. Historia medycyny ratunkowej. System Ratownictwa medycznego w Polsce i inne modele RM w świecie. Akty prawne w Medycynie Ratunkowej. Etapy postępowania resuscytacyjnego, łańcuch przeżycia. Proces umierania. Definicja śmierci. Epidemiologia stanów zagrożenie życia. Mechanizmy i przyczyny NZK. Patofizjologia, epidemiologia i rozpoznanie zatrzymania krążenia Jednostki systemu - Szpitalny Oddział Ratunkowy, Centrum Urazowe, Centrum Powiadamiania Ratunkowego. Zespoły wyjazdowe, zasady postępowania na miejscu zdarzenia. Ocena stanu pacjenta. LPR, PSP i inne służby współpracujące z systemem PRM. BLS. Podstawy patofizjologii układu sercowo-naczyniowego. Podstawy patofizjologii i diagnostyki zaburzeń rytmu serca. Wstrząs. Rodzaje wstrząsu. Podstawy patofizjologii układu oddechowego. Stany zagrożenia życia w chorobach układu oddechowego. Metody udrażniania dróg oddechowych. Niewydolność oddechowa. Tlenoterapia, wentylacja wspomaganą i zastępcza. Transport medyczny. Dokumentacja i przekaz informacji w ratownictwie medycznym Nowoczesne systemy łączności i pozycjonowania – telemedycyna Etyka i stres w ratownictwie. <p>Ćwiczenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> ABC resuscytacji krążeniowo – oddechowej: teoria i zasady żywienia Podstawowe zabiegi resuscytacyjne BLS u dorosłych. Elektrokardiografia i monitorowanie parametrów życiowych. Tlenoterapia i wentylacja, wspomaganie i kontrola oddychania Inwazyjne zabiegi ratujące życie Defibrylacja, defibrylacja automatyczna. Program dostępu publicznego do defibrylacji. Leki podawane w resuscytacji – sposób podawania Organizacja resuscytacji w warunkach szpitalnych i pozaszpitalnych Opieka poresuscytacyjna, etyka resuscytacji Dokumentacja medyczna – raport pisemny(karta MCR)
17.	<p>Zamierzone efekty uczenia się*</p> <p>Wiedza</p>	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mechanizmy prowadzące do nagłych zagrożeń zdrowia i życia; - zasady badania przedmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych i udzielania świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe; - przyczyny i rodzaje bólu w klatce piersiowej oraz jego diagnostykę; - problematykę ostrej niewydolności oddechowej; - przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w zespole ostrej niewydolności oddechowej, zaostrzeniu przewlekłej obturacyjnej choroby płuc, astmie, ostrych stanach zapalnych dróg oddechowych i odmie opłucnowej; - zasady oceny stanu pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania i podjęcia albo odstąpienia od medycznych czynności ratunkowych, w tym w przypadku rozpoznania zgonu; - przyczyny i objawy nagłego zatrzymania krążenia; - zasady prowadzenia podstawowej i zaawansowanej resuscytacji krążeniowo-oddechowej u osób dorosłych i dzieci; - postępowanie przedszpitalne w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego u osób dorosłych i dzieci; - procedury specjalistyczne w stanach nagłych pochodzenia wewnętrzznego, w szczególności takie jak: elektrostymulacja, kardiowersja, pierwotna przezskórna interwencja wieńcowa (Percutaneous coronary intervention, PCI), kontrapulsacja wewnątrzaoortalna (Intra-aortic balloon pump, IABP), dializa, sztuczna wentylacja i formy krążenia pozaustrojowego; - wskazania do leczenia hiperbarycznego; - zastosowanie symulacji medycznej w nauczaniu procedur zabiegowych;

		<p>Umiejętności</p>	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego; - wykonywać elektrokardiogram i interpretować go w podstawowym zakresie; - monitorować czynność układu krążenia metodami nieinwazyjnymi; - monitorować stan pacjenta metodami nieinwazyjnymi; - prowadzić dokumentację medyczną w zakresie wykonywanych czynności, w tym w przypadku zgonu pacjenta, urodzenia dziecka martwego i odstąpienia od medycznych czynności ratunkowych; - stosować leczenie przeciwbólowe; - oceniać stopień nasilenia bólu według znanych skal; - prowadzić podstawowe i zaawansowane czynności resuscytacyjne u osób dorosłych, dzieci, niemowląt i noworodków, z uwzględnieniem prawidłowego zastosowania urządzeń wspomagających resuscytację (urządzenia do kompresji klatki piersiowej, respiratora); - przyrządowo udrażniać drogi oddechowe metodami nadgłośniowymi; - wykonywać intubację dotchawiczą w laryngoskopii bezpośredniej i pośredniej; - prowadzić wentylację zastępczą z użyciem worka samorozprężalnego i respiratora transportowego; - wykonywać defibrylację elektryczną z użyciem defibrylatora manualnego i zautomatyzowanego; - wykonywać kardiowersję i elektrostymulację zewnętrzną serca;
		<p>Kompetencje społeczne</p>	<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; - samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej oraz holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw; - dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;
<p>18.</p>	<p>Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu</p>	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Plantz Scott H., Wipfler John E.: Medycyna ratunkowa NMS. (red.) Jakubaszko J. Wyd. Edra Urban & Partner, Wrocław 2020 2. Campbell Emory J., Alson Lee R., (red.): ITLS INTERNATIONAL TRAUMA LIFE SUPPORT. Ratownictwo przedszpitalne w urazach. Wyd. Medycyna Praktyczna, Kraków 2017 3. Atkinson P., Kendall R., Rensburg L.: Medycyna ratunkowa. (red.) Jakubaszko J. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2012. 4. Wytyczne ERC 2021 5. Thoureen Traci L., Scott Sara B.: Medycyna ratunkowa. Scenariusze symulacyjne. (red.) Kański A. Wyd. Edra Urban & Partner, Wrocław 2018 6. Gucwa J., Ostrowski M. (red.): Zaawansowane zabiegi resuscytacyjne i wybrane stany nagłe. Wyd. Medycyna Praktyczna, Kraków 2018 <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Theresa M. Campo, Keith A. Lafferty, Krystyn Sosada (red.): Stany nagłe: podstawowe procedury zabiegowe, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa. 2013. 2. Zawadzki A., Basiński A., Sosada K., Żurawiński W. (red.): Medycyna ratunkowa i katastrof. Wyd. PZWL, Warszawa 2007. 3. Briggs S. M., Brinsfield K. H. (red.): Wczesne postępowanie medyczne w katastrofach. Podręcznik dla ratowników medycznych. Wyd. PZWL, Warszawa 2007. 4. Jakubaszko J., Boznański A. (red.): Ratownik medyczny. Wyd. Górnicki, Wrocław 2007. 5. Plantz S. H., Adler J. N.: Medycyna ratunkowa. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2005. 	

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	60		60	
	Ćwiczenia	60		60	
	Seminarium	-		-	
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-		-	
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	40		40	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		160		160	
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		4,4	1,6	4,4	1,6

Macierz efektów uczenia się dla modulu (przedmiotu) MEDYCYNA RATUNKOWA w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓLNE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
C.W17.	mechanizmy prowadzące do nagłych zagrożeń zdrowia i życia;	X							
C.W25.	zasady badania przedmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych i udzielania świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe;	X							
C.W26.	przyczyny i rodzaje bólu w klatce piersiowej oraz jego diagnostykę;	X							
C.W28.	problematykę ostrej niewydolności oddechowej;	X							
C.W29.	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w zespole ostrej niewydolności oddechowej, zaostrzeniu przewlekłej obturacyjnej choroby płuc, astmie, ostrych stanach zapalnych dróg oddechowych i odmie opłucnowej;	X							

C.W53.	zasady oceny stanu pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania i podjęcia albo odstąpienia od medycznych czynności ratunkowych, w tym w przypadku rozpoznania zgonu;	X								
C.W55.	przyczyny i objawy nagłego zatrzymania krążenia;	X								
C.W56.	zasady prowadzenia podstawowej i zaawansowanej resuscytacji krążeniowo-oddechowej u osób dorosłych i dzieci;	X								
C.W78.	postępowanie przedszpitalne w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego u osób dorosłych i dzieci;	X								
C.W83.	procedury specjalistyczne w stanach nagłych pochodzenia wewnętrznego, w szczególności takie jak: elektrostymulacja, kardiowersja, pierwotna przezskórna interwencja wieńcowa (Percutaneous coronary intervention, PCI), kontrapulsacja wewnątrzaoortalna (Intra-aortic balloon pump, IABP), dializa, sztuczna wentylacja i formy krążenia pozaustrojowego;	X								
C.W84.	wskazania do leczenia hiperbarycznego;	X								
C.W88.	zastosowanie symulacji medycznej w nauczaniu procedur zabiegowych;	X								
UMIEJĘTNOŚCI										
C.U1.	oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego;		X							
C.U13.	wykonywać elektrokardiogram i interpretować go w podstawowym zakresie;		X							
C.U14.	monitorować czynność układu krążenia metodami nieinwazyjnymi;		X							
C.U18.	monitorować stan pacjenta metodami nieinwazyjnymi;		X							
C.U19.	przewodzić dokumentację medyczną w zakresie wykonywanych czynności, w tym w przypadku zgonu pacjenta, urodzenia dziecka martwego i odstąpienia od medycznych czynności ratunkowych;		X							
C.U29.	stosować leczenie przeciwbólowe;		X							
C.U30.	oceniać stopień nasilenia bólu według znanych skal;		X							
C.U38.	przewodzić podstawowe i zaawansowane czynności resuscytacyjne u osób dorosłych, dzieci, niemowląt i noworodków, z uwzględnieniem prawidłowego zastosowania urządzeń wspomagających resuscytację (urządzenia do kompresji klatki piersiowej, respiratora);		X							
C.U40.	przyrządowo udrażniać drogi oddechowe metodami nadgłośniowymi;		X							
C.U41.	wykonywać intubację dotchawiczą w laryngoskopii bezpośredniej i pośredniej;		X							
C.U45.	przewodzić wentylację zastępczą z użyciem worka samorozprężalnego i respiratora transportowego;		X							
C.U46.	wykonywać defibrylację elektryczną z użyciem defibrylatora manualnego i zautomatyzowanego;		X							
C.U47.	wykonywać kardiowersję i elektrostymulację zewnętrzną serca;		X							
KOMPETENCJE SPOŁECZNE										
K.2	dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;		X							
K.3	samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej oraz holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw;		X							
K.5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;		X							

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	PODSTAWOWE ZABIEGI MEDYCZNE	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		RL.47.1.C	RL.47.1.C
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia I semestru/I roku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	I rok/I semestr	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Jarosław Sawka mgr Marek Hubert mgr Marcin Strzałka mgr Wojciech Rogoz mgr Łukasz Zygmunt	mgr Tomasz Chudio
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	Brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		ćwiczenia – 60 godzin	ćwiczenia – 60 godzin
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		ćwiczenia – 3 punkt ECTS	ćwiczenia – 3 punkt ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> Zapoznanie z wiedzą dotyczącą podstawowych zabiegów pielęgnacyjnych, diagnostycznych, leczniczych i usprawniających w zależności od stanu i potrzeb pacjenta, 	
14.	Metody dydaktyczne	Ćwiczenia (pokaz, instruktaż)	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	ćwiczenia- ZO zaliczenie końcowe - sprawdzian praktyczny	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Ćwiczenia: <ol style="list-style-type: none"> Zasady opieki pielęgnacyjnej nad człowiekiem chorym. Zabiegi pielęgnacyjne u chorego nieprzytomnego. Zasady pielęgnowania pacjentów ze zmianami na skórze i z odleżynami. Przygotowanie łóżka dla chorego, zmiana bielizny pościelowej i osobistej u chorego leżącego. Wykonywanie zabiegów zapewniających czystość – toaleta całego ciała w łóżku, kąpiel w wannie. Toaleta jamy ustnej u pacjenta ciężko chorego. Karmienie chorego – zasady i techniki. Stosowanie pozycji ułożeniowych oraz udogodnień w zależności od stanu chorego. Zabiegi dorektalne – rodzaje, zasady. Bandażowanie różnych okolic ciała 	

17.	Zamierzone efekty uczenia się*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: <ul style="list-style-type: none"> - zasady i technikę wykonywania opatrunków; - zasady przygotowania do zabiegów medycznych w stanach zagrożenia życia; - zasady aseptyki i antyseptyki; - wskazania do układania pacjenta w pozycji właściwej dla jego stanu lub odniesionych obrażeń;
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: <ul style="list-style-type: none"> - oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego; - dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta;
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: <ul style="list-style-type: none"> - dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;
18	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: <ol style="list-style-type: none"> 1. Ślusarska B., Zarzycka D., Majda A.: Podstawy pielęgniarstwa. Tom 2. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2017 2. Ciechaniewicz W. Pielęgniarstwo. Ćwiczenia 1, 2., Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2014 3. Chrzęszczewska A. Bandażowanie, Wydawnictwo PZWL, wyd. V, 2014 Literatura uzupełniająca: <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 16 grudnia 2019 r. w sprawie medycznych czynności ratunkowych i świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe, które mogą być udzielane przez ratownika medycznego (Dz.U. 2019, poz. 2478). 2. Ślusarska B, Zarzycka D, Zahradniczek K. Podstawy pielęgniarstwa, Czelej, Lublin 2013 3. Kózka M, Płaszewska – Żywko L. Procedury pielęgniarские, PZWL, Warszawa 2014 	

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	-		-	
	Ćwiczenia	60		60	
	Seminarium	-		-	
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-		-	
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	15		15	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		75		75	
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		2,4	0,6	2,4	0,6

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) PODSTAWOWE ZABIEGI MEDYCZNE w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych						
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne
WIEDZA								
C.W45.	zasady i technikę wykonywania opatrunków;		X					
C.W46.	zasady przygotowania do zabiegów medycznych w stanach zagrożenia życia;		X					
C.W51.	zasady aseptyki i antyseptyki;		X					
C.W54.	wskazania do układania pacjenta w pozycji właściwej dla jego stanu lub odniesionych obrażeń;		X					
UMIEJĘTNOŚCI								
C.U1.	oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego;		X					
C.U66.	dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta;		X					
KOMPETENCJE SPOŁECZNE								
K.2	dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;		X					

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	JĘZYK MIGOWY	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		RL.20.1.C	RL.20.1.C
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Przedmiot do wyboru	
6.	Rok studiów, semestr	rok I/semestr I	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	mgr Agnieszka Sośnicka	mgr Marzena Szuwalska
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	Brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		ćwiczenia – 30 godzin	ćwiczenia – 30 godzin
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		ćwiczenia – 2 punkty ECTS	ćwiczenia – 2 punkty ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> Przekazanie wiedzy obejmującej podstawową terminologię i pojęcia związane z językiem migowym. Kształtowanie umiejętności posługiwania się językiem migowym w komunikacji z osobami niesłyszącymi według zasad Systemu Językowo – Migowego z elementami Polskiego Języka Migowego. 	
14.	Metody dydaktyczne	<p>Ćwiczenia praktyczne – praca indywidualna i praca w grupach</p> <p>Wykorzystanie środków dydaktycznych: filmy, rysunki, fotografie, praca z dostępną literaturą naukową, plansze edukacyjne</p> <p>Konsultacje indywidualne lub grupowe w zależności od zgłaszanych potrzeb studentów</p>	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p>Zaliczenie z oceną (ZO): Warunkiem uzyskania zaliczenia z przedmiotu Język migowy jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> 100% obecność na zajęciach (w przypadku nieobecności – zaliczenie treści tematycznej zajęć) Aktywny udział w zajęciach Ocenianie ciągle Zaliczenie końcowe: forma zaliczenia indywidualnego, składającego się z zaprezentowania wybranych znaków ideograficznych, daktylograficznych, przetłumaczeniu na język migowy wyrazów oraz krótkich zdań, odczytaniu prezentowanych znaków i zdań w języku migowym i przetłumaczeniu na język polski oraz zdefiniowaniu pojęcia związanego z językiem migowym lub środowiskiem osób niesłyszących. 	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		<p>Tematyka ćwiczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawowe terminy i pojęcia związane z językiem migowym oraz środowiskiem osób niesłyszących. 2. Konsekwencje medyczne i społeczne utraty słuchu. 3. Język migowy jako sposób porozumiewania się osób niesłyszących. 4. Daktylografia – alfabet palcowy (znaki statyczne i dynamiczne), znaki polskich liter i digrafów. 5. Specjalne układy dłoni stosowane w języku migowym. 6. Znaki pojęć liczbowych. 7. Podstawowe znaki określające czas (godziny, dni tygodnia, miesiące). 8. Znaki ideograficzne obejmujące następującą tematykę: zwroty podstawowe, rodzina i dom, praca i zatrudnienie, komunikacja w szpitalu, izbie przyjęć i przychodni, zawiadomienie bliskich osób, wezwanie tłumacza języka migowego, stan zdrowia pacjenta, wykonywane badania i opieka podczas pobytu w szpitalu.
17.	Zamierzone efekty uczenia się*	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zasady komunikacji w sytuacjach typowych dla wykonywania zawodu ratownika medycznego;
Umiejętności		<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - porozumiewać się z pacjentem w jednym z języków obcych na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego; 	
Kompetencje społeczne		<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; - dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych; 	
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hul K., Polak E., Kijowska M., Jackowicz A. „Język migowy medyczny. Ratownictwo medyczne”. Rzeszów 2015. 2. Kosiba O. Grenda P. Leksykon języka migowego. Wyd. Silentium. Bogatynia 2011. 3. Sitko-Gab J. (red) : Język migany w medycynie, PSHS, Częstochowa 2015. 4. Stolarsska H. (red): Podręcznik do nauki języka migowego, Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2016. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hendzel J. K. Słownik polskiego języka migowego. Wyd. RAKIEL. Olsztyn 2006. 2. Szczepankowski B. ks. Sokalski G.Panas A., Cis K. Effatha! Język migowy cz. 1. Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Warszawa 2005. 3. Szczepankowski B. Koncewicz D. Język migowy w terapii. Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Łodzi / Edukacyjna Grupa Projektowa. Łódź 2008.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	-		-	
	Ćwiczenia	30		30	
	Seminarium	-		-	
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-		-	
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	20		20	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		50		50	
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,2	0,8	1,2	0,8

Macierz efektów uczenia się dla modulu (przedmiotu) JĘZYK MIGOWY w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
B.W19.	zasady komunikacji w sytuacjach typowych dla wykonywania zawodu ratownika medycznego;		X						
UMIEJĘTNOŚCI									
B.U16.	porozumiewać się z pacjentem w jednym z języków obcych na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego;		X						
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.2	dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;		X						
K.5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;		X						

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	KOMUNIKACJA ALTERNATYWNA	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		RL.21.1.C	RL.21.1.C
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Przedmiot do wyboru	
6.	Rok studiów, semestr	rok I/semestr I	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	mgr Agnieszka Sośnicka	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	Brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		ćwiczenia – 30 godzin	ćwiczenia – 30 godzin
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		ćwiczenia – 2 punkty ECTS	ćwiczenia – 2 punkty ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> Przekazanie wiedzy obejmującej podstawową terminologię i pojęcia związane z językiem migowym. Kształtowanie umiejętności posługiwania się językiem migowym i stosowania elementów komunikacji wspomagającej i alternatywnej w pracy ratownika medycznego. 	
14.	Metody dydaktyczne	<p>Ćwiczenia praktyczne – praca indywidualna i praca w grupach</p> <p>Wykorzystanie środków dydaktycznych: filmy, rysunki, fotografie, praca z dostępną literaturą naukową, plansze edukacyjne</p> <p>Konsultacje indywidualne lub grupowe w zależności od zgłaszanych potrzeb studentów</p>	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p>Zaliczenie z oceną (ZO):</p> <p>Warunkiem uzyskania zaliczenia z przedmiotu komunikacji alternatywnej jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> 100% obecność na zajęciach (w przypadku nieobecności – zaliczenie treści tematycznej zajęć) Aktywny udział w zajęciach Sprawdzian ustny Sprawdzian praktyczny 	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		<p>Tematyka ćwiczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Metody komunikacji wspomagającej i alternatywnej. 2. Podstawowe terminy i pojęcia związane z językiem migowym oraz środowiskiem osób niesłyszących. 3. Konsekwencje medyczne i społeczne utraty słuchu. 4. Język migowy jako sposób porozumiewania się osób niesłyszących. 5. Daktylografia – alfabet palcowy (znaki statyczne i dynamiczne), znaki polskich liter i digrafów. 6. Specjalne układy dłoni stosowane w języku migowym. 7. Znaki pojęć liczbowych. 8. Podstawowe znaki określające czas (godziny, dni tygodnia, miesiące). 9. Znaki ideograficzne obejmujące następującą tematykę: zwroty podstawowe, rodzina i dom, praca i zatrudnienie, komunikacja w szpitalu, izbie przyjęć i przychodni, zawiadomienie bliskich osób, wezwanie tłumacza języka migowego, stan zdrowia pacjenta, wykonywane badania i opieka podczas pobytu w szpitalu.
17.	Zamierzone efekty uczenia się*	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zasady komunikacji w sytuacjach typowych dla wykonywania zawodu ratownika medycznego;
Umiejętności		<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumieć się z pacjentem w jednym z języków obcych na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego; 	
Kompetencje społeczne		<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; - dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych; 	
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Szczepankowski B. Koncewicz D. Język migowy w terapii. Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Łodzi / Edukacyjna Grupa Projektowa. Łódź 2008. 2. Szczepankowski B. Język migowy. Pierwsza pomoc medyczna. Warszawa 1996. 3. Szczepankowski B. Niesłyszący – Głusi – Głuchoniemi. Wyrównywanie szans. Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne. Warszawa 1999. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Szczepankowski B. Kossakowska B., Wasilewska T.M. Język migany pierwsze kroki. Wyd. INFOPRESS. Olsztyn 2001. 2. Hendzel J. K. Słownik polskiego języka migowego. Wyd. RAKIEL. Olsztyn 2006. 3. Szczepankowski B. ks. Sokalski G.Panas A., Cis K. Effatha! Język migowy cz. 1. Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Warszawa 2005.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	-	-	-	
	Ćwiczenia	30	30	30	
	Seminarium	-	-	-	
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-	-	-	
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	20	20	20	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		50	50	50	
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,2	0,8	1,2	0,8

Macierz efektów uczenia się dla modulu (przedmiotu) KOMUNIKACJA ALTERNATYWNA w odniesieniu do form zajęć									
Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
B.W19.	zasady komunikacji w sytuacjach typowych dla wykonywania zawodu ratownika medycznego;		X						
UMIEJĘTNOŚCI									
B.U16.	porozumiewać się z pacjentem w jednym z języków obcych na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego;		X						
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.2	dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;		X						
K.5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;		X						

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	INFORMATYKA Z BIOSTATYSTYKĄ	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		RL.08.1.C	RL.08.1.C
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia I semestru/ I roku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	rok I/ semestr I	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Robert Płaziak	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		Ćwiczenia - 30 godzin	Ćwiczenia - 30 godzin
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		Ćwiczenia - 2 punkty ECTS	Ćwiczenia - 2 punkty ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie z podstawowymi technikami informatycznymi, arkuszami kalkulacyjnymi i bazami danych • Wyrabianie umiejętności obsługi komputera i innych środków łączności, oraz stosowania programów komputerowych • Student będzie przygotowany do wykonywania obliczeń statystycznych przy pomocy komputera oraz interpretacji i prezentacji graficznej uzyskanych wyników 	
14.	Metody dydaktyczne	ćwiczenia na komputerze	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p>Ćwiczenia - ZO</p> <ul style="list-style-type: none"> - dwa obowiązkowe zadania w trakcie trwania semestru (zapowiedziane 1 tydzień wcześniej) i obejmujące większą partię materiału obecność na ćwiczeniach, wykonanie bieżących ćwiczeń. - dwa zadania i wszystkie bieżące ćwiczenia mają charakter praktyczny i wykonywane są na komputerze w formie elektronicznej. 	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	<p>Ćwiczenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawy technik informatycznych. 2. Przetwarzanie tekstów. 3. Arkusze kalkulacyjne. 4. Bazy danych. 5. Grafika menadżerska i/lub prezentacyjna. 6. Usługi w sieciach informatycznych. 7. Pozyskiwanie i przetwarzanie informacji. 8. Podstawy statystyki w naukach medycznych. 9. Podstawowe pojęcia w statystyce. 10. Statystyczne opracowanie danych pomiarowych. Rozkład normalny. 11. Graficzna prezentacja danych statystycznych. 	

17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: <ul style="list-style-type: none"> - zasady ergonomii i higieny pracy z komputerem - podstawowe narzędzia informatyczne i metody biostatystyczne wykorzystywane w medycynie, w tym medyczne bazy danych i arkusze kalkulacyjne - podstawowe metody analizy statystycznej wykorzystywane w badaniach populacyjnych i diagnostycznych - możliwości współczesnej telemedycyny jako narzędzia wspomagania pracy ratownika medycznego
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: <ul style="list-style-type: none"> - dobierać odpowiedni test statystyczny, przeprowadzać podstawowe analizy statystyczne i posługiwać się odpowiednimi metodami przedstawiania wyników
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: <ul style="list-style-type: none"> - organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym - dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: <ol style="list-style-type: none"> 1. Trąbka W., Romaszewski A.: Informatyzacja Podmiotów Leczniczych – jak przygotować gabinet na wejście dokumentacji elektronicznej, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej – Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji, Kraków 2013. 2. Romaszewski A., Trąbka W.: System Informacyjny Opieki Zdrowotnej, Zdrowie i Zarządzanie, Kraków 2011. 3. Łomnicki Adam Wprowadzenie do statystyki. Wyd. Naukowe PWN Warszawa 2003 Literatura uzupełniająca: <ol style="list-style-type: none"> 1. Romaszewski A., Trąbka W.: Aspekty prawne przetwarzania danych medycznych w chmurach obliczeniowych, Zeszyt Naukowy Wyższej Szkoły Zarządzania i Bankowości w Krakowie, 2014. 2. Romaszewski A., Trąbka W., Kielar M., Gajda K.: Identyfikacja i uwierzytelnienie w systemie informacyjnym opieki zdrowotnej po wprowadzeniu rozporządzenia Midas, Zeszyt Naukowy Wyższej Szkoły Zarządzania i Bankowości w Krakowie, 2016. 3. Stanisław A. (red.): Biostatystyka – podręcznik dla studentów i lekarzy. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego. Kraków 2005. 4. Pusz Piotr, Zaręba Lech: Elementy statystyki. Wydawnictwo Fosze. Rzeszów 2006. 	

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	-		-	
	Ćwiczenia	30		30	
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-		-	
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	20		20	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		50		50	
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,2	0,8	1,2	0,8

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) INFORMATYKA Z BIOSTATYSTYKĄ w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych						
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne
WIEDZA								
A.W50.	zasady ergonomii i higieny pracy z komputerem		X					
A.W51.	podstawowe narzędzia informatyczne i metody biostatyczne wykorzystywane w medycynie, w tym medyczne bazy danych i arkusze kalkulacyjne		X					
A.W52.	podstawowe metody analizy statystycznej wykorzystywane w badaniach populacyjnych i diagnostycznych		X					
A.W53.	możliwości współczesnej telemedycyny jako narzędzia wspomaganie pracy ratownika medycznego		X					
UMIEJĘTNOŚCI								
A.U19.	dobierać odpowiedni test statystyczny, przeprowadzać podstawowe analizy statystyczne i posługiwać się odpowiednimi metodami przedstawiania wyników		X					
KOMPETENCJE SPOŁECZNE								
K.4	organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym		X					
K.5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych		X					

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	PROCEDURY RATUNKOWE PRZEDSZPITALNE	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		RL.56.1.C	
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia I semestru/ I roku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	I rok/ I semestr	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	mgr Michał Bartkowski	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne		
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		ćwiczenia – 45 godzin	ćwiczenia – 45 godzin
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		ćwiczenia – 2 punkt ECTS	ćwiczenia – 2 punkt ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie studentów z procedurami w ratownictwie przedszpitalnym względem osób w różnym wieku • Opanowanie umiejętności postępowania w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego. • Wyrabianie umiejętności odpowiedzialności za życie i zdrowie człowieka 	
14.	Metody dydaktyczne	ćwiczenia(pokaz, instruktaż, metoda 4 kroków)	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p>Ćwiczenia – ZO na podstawie:</p> <p>Oceny ze sprawdzianu praktycznego</p> <p>Aktywności na zajęciach.</p>	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		<p>Wykłady:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpoznawanie stanu nagłego zagrożenia zdrowotnego. 2. Uruchamianie „łańcucha przeżycia”. 3. Resuscytacja bezprzyrządowa dorosłych. 4. Resuscytacja bezprzyrządowa dzieci. 5. Resuscytacja poszkodowanych w urazach. 6. Unieruchamianie kończyny po urazie. Tamowanie krwotoku zewnętrznego. <p>Ćwiczenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Analiza kolejnych działań wynikających z „łańcucha przeżycia”. 2. Prowadzenie bezprzyrządowej resuscytacji krążeniowo – oddechowej u dorosłych i dzieci w warunkach pracowni. 3. Postępowanie w zadławieniach u dorosłych i u dzieci. 4. Zasady i techniki unieruchamiania złamań. 5. Tamowanie zewnętrznych krwotoków tętniczych i żylnych. 6. Podstawowe czynności związane z zaopatrywaniem ran. 7. Postępowanie w stanach zagrożenia życia (porażenie prądem, utonięcie, utrata przytomności, padaczka, ukąszenia).
17.	Zamierzone efekty uczenia się*	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zasady łańcucha przeżycia; - zasady udzielania pierwszej pomocy pacjentom nieurazowym; - zasady udzielania pierwszej pomocy ofiarom wypadków; - zasady i technikę wykonywania opatrunków; - procedury medyczne stosowane przez ratownika medycznego, w szczególności zaopatrywanie ran i oparzeń, tamowanie krwotoków, unieruchamianie złamań, zwichnięć i skręceń oraz unieruchamianie kręgosłupa, ze szczególnym uwzględnieniem odcinka szyjnego, a także podawanie leków; - techniki przygotowania pacjenta do transportu i opieki medycznej podczas transportu;
Umiejętności		<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oceniać stan świadomości pacjenta; - przygotowywać pacjenta do transportu; - stosować się do zasad aseptyki i antyseptyki, zaopatrywać prostą ranę, zakładać i zmieniać jałowy opatrunek chirurgiczny; 	
Kompetencje społeczne		<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; - samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej oraz holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw; 	
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Goniewicz M.: Pierwsza pomoc. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2014. 2. Colquhoun M. C, Handley A. J., Evans T.R. (red.): ABC resuscytacji. Wyd. Górnicki, Wrocław 2006. 3. Panufnik K.: Pierwsza pomoc. Obowiązkowe instrukcje postępowania podczas wypadków i w sytuacjach kryzysowych. Wyd. Forum, Poznań 2008. 4. Jakubaszko J. (red.): Ratownik Medyczny. Wydawnictwo Medyczne. Wrocław, 2007. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Szumiał J.: Wypadek drogowy-pierwsza pomoc. Poradnik Ratownika. Grupa IMAGE Sp.z o.o., 2008. 2. Driscoll P., Skinner D., Earlam R. (red.): ABC postępowania w urazach. Wyd. Górnicki, Wrocław 2010.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	-	-	-	-
	Ćwiczenia	45	-	45	-
	Seminarium	-	-	-	-
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-	-	-	-
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	5	-	5	-
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		50	-	50	-
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,8	0,2	1,8	0,2

**Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) PROCEDURY RATUNKOWE PRZEDSZPITALNE w odniesieniu do
form zajęć**

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
C.W41.	zasady łańcucha przeżycia;		X						
C.W42.	zasady udzielania pierwszej pomocy pacjentom nieurazowym;		X						
C.W44.	zasady udzielania pierwszej pomocy ofiarom wypadków;		X						
C.W45.	zasady i technikę wykonywania opatrunków;		X						
C.W73.	procedury medyczne stosowane przez ratownika medycznego, w szczególności zaopatrywanie ran i oparzeń, tamowanie krwotoków, unieruchamianie złamań, zwichnięć i skręceń oraz unieruchamianie kręgosłupa, ze szczególnym uwzględnieniem odcinka szyjnego, a także podawanie leków;		X						
C.W76.	techniki przygotowania pacjenta do transportu i opieki medycznej podczas transportu;		X						
UMIEJĘTNOŚCI									
C.U8.	oceniać stan świadomości pacjenta;		X						
C.U26.	przygotowywać pacjenta do transportu;		X						
C.U44.	stosować się do zasad aseptyki i antyseptyki, zaopatrywać prostą ranę, zakładać i zmieniać jałowy opatrunek chirurgiczny;		X						
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.2	dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;		X						
K.3	samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej oraz holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw;		X						

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	FIZJOLOGIA Z ELEMENTAMI FIZJOLOGII KLINICZNEJ	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		RL.02.2.W RL.02.2.C	RL.02.2.W RL.02.2.C
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia II semestru/I roku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	I rok, II semestr.	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Beata Bałon	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	wykład ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	biologia na poziomie szkoły średniej	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		wykłady – 30 godzin ćwiczenia – 15 godzin	wykłady – 30 godzin ćwiczenia – 15 godzin
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		wykłady – 2 punkty ECTS ćwiczenia – 1 punkt ECTS	wykłady – 2 punkty ECTS ćwiczenia – 1 punkt ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie z procesami metabolicznymi na poziomie komórkowych, narządowym i ustrojowym • Kształtowanie umiejętności wykorzystania wiedzy z zakresu fizjologii w codziennej pracy. • Wyrabianie nawyku stałego dokształcania się. 	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład z prezentacją multimedialną Ćwiczenia audytoryjne	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Wykład-E- egzamin pisemny- test, Ćwiczenia – ZO - na podstawie ocen cząstkowych z kolokwium.	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	<p>Wykłady:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prawidłowe czynności organizmu człowieka – funkcjonowanie układu: <ol style="list-style-type: none"> a) ruchu, b) krążenia, c) oddechowego, d) pokarmowego, e) moczowo-płciowego, f) nerwowego g) dokrewnego. 2. Fizjologia narządów zmysłów. 3. Hemostaza. 4. Regulacja gospodarki wodno – elektrolitowej. 5. Integracja oraz kontrola funkcji na różnych poziomach. 6. Regulacji układu, narządu i komórki <p>Ćwiczenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Skurcze mięśni szkieletowych, przewodnictwo synaptyczne. 2. Praca mięśni. 3. Odruchy rdzeniowe. 4. Grupy krwi. 5. Elektrokardiogram. 6. Tony serca, ciśnienie krwi, tętno. 7. Próby czynnościowe układu krążenia. 8. Regulacja krążenia krwi. 9. Próby czynnościowe układu oddechowego. 10. Osluchiwanie klatki piersiowej. 				
17.	Zamierzone efekty uczenia się*	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="357 943 564 1585">Wiedza</td> <td data-bbox="564 943 1554 1585"> <p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mianownictwo anatomiczne; - budowę ciała ludzkiego w ujęciu topograficznym oraz czynnościowym; - anatomiczne podstawy badania przedmiotowego - podstawowe struktury komórkowe i ich specjalizacje funkcjonalne; - fizjologię narządów i układów organizmu; - mechanizmy regulacji narządów i układów organizmu oraz zależności istniejące między nimi; - funkcje życiowe osoby dorosłej i dziecka; - proces oddychania i krążenia oraz procesy neurofizjologiczne; - neurohormonalną regulację procesów fizjologicznych i elektrofizjologicznych; - mechanizm działania hormonów i konsekwencje zaburzeń regulacji hormonalnej; - zmiany w funkcjonowaniu organizmu jako całości w sytuacji zaburzenia jego homeostazy, a także specyfikację i znaczenie gospodarki wodno-elektrolitowej i kwasowo-zasadowej w utrzymaniu homeostazy ustroju; - rolę nerek w utrzymaniu homeostazy organizmu; - budowę i funkcje układu pokarmowego, enzymy biorące udział w trawieniu i podstawowe zaburzenia enzymów trawiennych oraz skutki tych zaburzeń; - fizykochemiczne podstawy działania narządów zmysłów; - składniki krwi, preparaty krwi i krwiozastępcze oraz produkty krwiopochodne; - uwarunkowania genetyczne grup krwi oraz konfliktu serologicznego w układzie Rh; </td> </tr> <tr> <td data-bbox="357 1585 564 1868">Umiejętności</td> <td data-bbox="564 1585 1554 1868"> <p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalizować poszczególne okolice ciała i znajdujące się w nich narządy oraz ustalać położenie narządów względem siebie; - potrafi stosować przepisy prawne wykonywania zawodu ratownika medycznego; - oceniać czynności narządów i układów organizmu; - rozpoznawać patofizjologiczne podstawy niewydolności układu krążenia; - rozpoznawać zaburzenia trawienia, z uwzględnieniem roli enzymów, w tym podstawowe zaburzenia enzymów trawiennych, oraz określać skutki tych zaburzeń; </td> </tr> </table>	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mianownictwo anatomiczne; - budowę ciała ludzkiego w ujęciu topograficznym oraz czynnościowym; - anatomiczne podstawy badania przedmiotowego - podstawowe struktury komórkowe i ich specjalizacje funkcjonalne; - fizjologię narządów i układów organizmu; - mechanizmy regulacji narządów i układów organizmu oraz zależności istniejące między nimi; - funkcje życiowe osoby dorosłej i dziecka; - proces oddychania i krążenia oraz procesy neurofizjologiczne; - neurohormonalną regulację procesów fizjologicznych i elektrofizjologicznych; - mechanizm działania hormonów i konsekwencje zaburzeń regulacji hormonalnej; - zmiany w funkcjonowaniu organizmu jako całości w sytuacji zaburzenia jego homeostazy, a także specyfikację i znaczenie gospodarki wodno-elektrolitowej i kwasowo-zasadowej w utrzymaniu homeostazy ustroju; - rolę nerek w utrzymaniu homeostazy organizmu; - budowę i funkcje układu pokarmowego, enzymy biorące udział w trawieniu i podstawowe zaburzenia enzymów trawiennych oraz skutki tych zaburzeń; - fizykochemiczne podstawy działania narządów zmysłów; - składniki krwi, preparaty krwi i krwiozastępcze oraz produkty krwiopochodne; - uwarunkowania genetyczne grup krwi oraz konfliktu serologicznego w układzie Rh; 	Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalizować poszczególne okolice ciała i znajdujące się w nich narządy oraz ustalać położenie narządów względem siebie; - potrafi stosować przepisy prawne wykonywania zawodu ratownika medycznego; - oceniać czynności narządów i układów organizmu; - rozpoznawać patofizjologiczne podstawy niewydolności układu krążenia; - rozpoznawać zaburzenia trawienia, z uwzględnieniem roli enzymów, w tym podstawowe zaburzenia enzymów trawiennych, oraz określać skutki tych zaburzeń;
Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mianownictwo anatomiczne; - budowę ciała ludzkiego w ujęciu topograficznym oraz czynnościowym; - anatomiczne podstawy badania przedmiotowego - podstawowe struktury komórkowe i ich specjalizacje funkcjonalne; - fizjologię narządów i układów organizmu; - mechanizmy regulacji narządów i układów organizmu oraz zależności istniejące między nimi; - funkcje życiowe osoby dorosłej i dziecka; - proces oddychania i krążenia oraz procesy neurofizjologiczne; - neurohormonalną regulację procesów fizjologicznych i elektrofizjologicznych; - mechanizm działania hormonów i konsekwencje zaburzeń regulacji hormonalnej; - zmiany w funkcjonowaniu organizmu jako całości w sytuacji zaburzenia jego homeostazy, a także specyfikację i znaczenie gospodarki wodno-elektrolitowej i kwasowo-zasadowej w utrzymaniu homeostazy ustroju; - rolę nerek w utrzymaniu homeostazy organizmu; - budowę i funkcje układu pokarmowego, enzymy biorące udział w trawieniu i podstawowe zaburzenia enzymów trawiennych oraz skutki tych zaburzeń; - fizykochemiczne podstawy działania narządów zmysłów; - składniki krwi, preparaty krwi i krwiozastępcze oraz produkty krwiopochodne; - uwarunkowania genetyczne grup krwi oraz konfliktu serologicznego w układzie Rh; 					
Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalizować poszczególne okolice ciała i znajdujące się w nich narządy oraz ustalać położenie narządów względem siebie; - potrafi stosować przepisy prawne wykonywania zawodu ratownika medycznego; - oceniać czynności narządów i układów organizmu; - rozpoznawać patofizjologiczne podstawy niewydolności układu krążenia; - rozpoznawać zaburzenia trawienia, z uwzględnieniem roli enzymów, w tym podstawowe zaburzenia enzymów trawiennych, oraz określać skutki tych zaburzeń; 					

	Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; - samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej oraz holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Krauss H., Gibas-Dorna M. (red.): Fizjologia człowieka Podstawy. PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2021 2. Traczyk W.Z.: Fizjologia człowieka w zarysie. Wyd. 8. Wyd. PZWL, Warszawa 2022. 3. Bujnowska M.: Zarys Fizjologii Człowieka. Centrum Rozwoju Edukacji EDICON Sp. z o.o., Gdańsk 2017 4. Brzozowski T. (red.): Fizjologia człowieka Konturek. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2019 <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Eberhardt A (red.): Fizjologiczne podstawy rekreacji ruchowej z elementami fizjologii ogólnej człowieka. Wyd. AlmaMer Wyższa Szkoła Ekonomiczna, Warszawa 2008. 2. Borodulin-Nadzieja L. (red.): Fizjologia praktyczna : Podręcznik dla studentów medycyny. Wyd. Górnicki, Wrocław 2008.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	15		15	
	Ćwiczenia	30		30	
	Seminarium	-		-	
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-		-	
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	30		30	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		75		75	
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,8	1,2	1,8	1,2

Macierz efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) FIZJOLOGIA Z ELEMENTAMI FIZJOLOGII KLINICZNEJ w odniesieniu do form zajęć								
Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych						
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne
WIEDZA								
A.W1.	mianownictwo anatomiczne;	X						
A.W2.	budowę ciała ludzkiego w ujęciu topograficznym oraz czynnościowym;	X						
A.W3.	anatomiczne podstawy badania przedmiotowego	X						
A.W4.	podstawowe struktury komórkowe i ich specjalizacje funkcjonalne;	X						
A.W5.	fizjologię narządów i układów organizmu;	X						
A.W6.	mechanizmy regulacji narządów i układów organizmu oraz zależności istniejące między nimi;	X						
A.W7.	funkcje życiowe osoby dorosłej i dziecka;	X						
A.W8.	proces oddychania i krążenia oraz procesy neurofizjologiczne;	X						
A.W9.	neurohormonalną regulację procesów fizjologicznych i elektrofizjologicznych;	X						
A.W10.	mechanizm działania hormonów I konsekwencje zaburzeń regulacji hormonalnej;	X						
A.W11.	zmiany w funkcjonowaniu organizmu jako całości w sytuacji zaburzenia jego homeostazy, a także specyfikację i znaczenie gospodarki wodno-elektrolitowej i kwasowo-zasadowej w utrzymaniu homeostazy ustroju;	X						
A.W12.	rolę nerek w utrzymaniu homeostazy organizmu;	X						
A.W13.	budowę i funkcje układu pokarmowego, enzymy biorące udział w trawieniu i podstawowe zaburzenia enzymów trawiennych oraz skutki tych zaburzeń;	X						
A.W14.	fizykochemiczne podstawy działania narządów zmysłów;	X						
A.W15.	składniki krwi, preparaty krwi i krwiozastępcze oraz produkty krwiopochodne;	X						
A.W16.	uwarunkowania genetyczne grup krwi oraz konfliktu serologicznego w układzie Rh;	X						
UMIEJĘTNOŚCI								

A.U1.	lokalizować poszczególne okolice ciała i znajdujące się w nich narządy oraz ustalać położenie narządów względem siebie;		X						
A.U2.	potrafi stosować przepisy prawne wykonywania zawodu ratownika medycznego;		X						
A.U3.	oceniać czynności narządów i układów organizmu;		X						
A.U4.	rozpoznawać patofizjologiczne podstawy niewydolności układu krążenia;		X						
A.U5.	rozpoznawać zaburzenia trawienia, z uwzględnieniem roli enzymów, w tym podstawowe zaburzenia enzymów trawiennych, oraz określać skutki tych zaburzeń;		X						
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.2	dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;		X						
K.3	samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej oraz holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw		X						

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	PATOLOGIA	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		RL.03.2.W	
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia II semestru/I roku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	I rok, II semestr	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Beata Bałon	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot	dr Beata Bałon	
9.	Formuła przedmiotu	wykład	
10.	Wymagania wstępne	biologia na poziomie szkoły średniej	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		wykłady – 30 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		wykłady – 1 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> Przekazanie wiedzy z zakresu patologii ogólnej i narządowej, obejmującej znajomość przyczyn, objawów oraz powikłań ogólnoustrojowych, narządowych i układowych wywołanych chorobą lub urazem Kształtowanie nawyku i umiejętność stałego dokształcania się 	
14.	Metody dydaktyczne	wykład konwersatoryjny	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	wykład- ZO- zaliczenie pisemne - test	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Wykłady: <ol style="list-style-type: none"> 1. Patofizjologia wstrząsu. 2. Zaburzenia termoregulacji. 3. Patofizjologia chorób układu krążenia i krwi. 4. Patofizjologia chorób układu oddechowego. 5. Patofizjologia chorób układu pokarmowego. 6. Patofizjologia układu wydalniczego. 7. Patofizjologia układu nerwowego. 8. Patofizjologia układu wydalniczego. 9. Elementy neuroendokrynologii i immunologii. 10. Zaburzenia gospodarki wodno – elektrolitowej i kwasowo-zasadowej. 11. Zapalenie. 12. Alergie. 13. Termoregulacja. Ośrodki termoregulacji. Mechanizmy produkcji i utraty ciepła. Gorączka i jej patogenezą. 	

17.	Zamierzone efekty uczenia się*	<p>Wiedza</p> <p>W zakresie wiedzy student :</p> <ul style="list-style-type: none"> - mianownictwo anatomiczne; - budowę ciała ludzkiego w ujęciu topograficznym oraz czynnościowym; - podstawowe struktury komórkowe i ich specjalizacje funkcjonalne; - fizjologię narządów i układów organizmu; - mechanizmy regulacji narządów i układów organizmu oraz zależności istniejące między nimi; - funkcje życiowe osoby dorosłej i dziecka; - proces oddychania i krążenia oraz procesy neurofizjologiczne; - neurohormonalną regulację procesów fizjologicznych i elektrofizjologicznych; - mechanizm działania hormonów i konsekwencje zaburzeń regulacji hormonalnej; - zmiany w funkcjonowaniu organizmu jako całości w sytuacji zaburzenia jego homeostazy, a także specyfikację i znaczenie gospodarki wodno-elektrolitowej i kwasowo-zasadowej w utrzymaniu homeostazy ustroju; - rolę nerek w utrzymaniu homeostazy organizmu; - budowę i funkcje układu pokarmowego, enzymy biorące udział w trawieniu i podstawowe zaburzenia enzymów trawiennych oraz skutki tych zaburzeń; - fizykochemiczne podstawy działania narządów zmysłów; - objawy zakażeń jatrogennych, drogi ich rozprzestrzeniania się i patogeny wywołujące zmiany w poszczególnych narządach; - patofizjologię narządów i układów organizmu; - szczegółowe zasady rozpoznawania i leczenia wstrząsu oraz jego rodzaje; - podstawowe pojęcia z zakresu patologii ogólnej dotyczące zmian wstecznych, zmian postępowych i zapaleń; - wybrane zagadnienia z zakresu patologii narządowej układu nerwowego, pokarmowego i moczowo-płciowego;
		<p>Umiejętności</p> <p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykonywać różnice w budowie ciała oraz w czynnościach narządów u osoby dorosłej i dziecka; - oceniać czynności narządów i układów organizmu; - rozpoznawać patofizjologiczne podstawy niewydolności układu krążenia; - rozpoznawać zaburzenia trawienia, z uwzględnieniem roli enzymów, w tym podstawowe zaburzenia enzymów trawiennych, oraz określać skutki tych zaburzeń; - rozpoznawać zaburzenia czynności nerek i ich wpływ na homeostazę organizmu; - wiązać zmiany patologiczne stwierdzone w badaniu przedmiotowym ze zmianami zachodzącymi na poziomie komórkowym; - rozpoznawać zaburzenia oddychania, krążenia oraz czynności innych układów organizmu i narządów;
		<p>Kompetencje społeczne</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktywnego słuchania, nawiązywania kontaktów interpersonalnych, skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem; - dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; - dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych; - kierowania się dobrem pacjenta;

18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> Guzek Jan W.: Patofizjologia człowieka w zarysie Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2015. Adamek D.: Wybrane zagadnienia patologii klinicznej. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2015. Domagała W., Chosia M., Urasińska E.: Podstawy patologii. PZWL, Warszawa, 2014. Zahorska-Markiewicz B., Małecka-Tendera E.: Patofizjologia kliniczna. Edra Urban & Partner, 2014. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> Maśliński S., Dyżewski J.: Patofizjologia Tom 1-2. Podręcznik dla studentów medycyny. Wyd. PZWL, Warszawa 2022 Kanikowska D., Witowski J.: Patofizjologia. Repetytorium. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2018 Badowska-Kozakiewicz M. A.(red.): Patofizjologia człowieka I. Wyd. PZWL, Warszawa 2013. Kumar Vinay, Abbas Abul K., Aster Jon C.: Patologia Robbins. Edra Urban & Partner, 2014.
------------	---	--

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	30		30	
	Ćwiczenia	-		-	
	Seminarium	-		-	
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-		-	
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	-		-	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		30		30	
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1	0	1	0

Macierz efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu) PATOLOGIA w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
A.W1.	mianownictwo anatomiczne;	X							
A.W2.	budowę ciała ludzkiego w ujęciu topograficznym oraz czynnościowym;	X							
A.W4.	podstawowe struktury komórkowe i ich specjalizacje funkcjonalne;	X							
A.W5.	fizjologię narządów i układów organizmu;	X							
A.W6.	mechanizmy regulacji narządów i układów organizmu oraz zależności istniejące między nimi;	X							
A.W7.	funkcje życiowe osoby dorosłej i dziecka;	X							
A.W8.	proces oddychania i krążenia oraz procesy neurofizjologiczne;	X							
A.W9.	neurohormonalną regulację procesów fizjologicznych i elektrofizjologicznych;	X							
A.W10.	mechanizm działania hormonów i konsekwencje zaburzeń regulacji hormonalnej;	X							
A.W11.	zmiany w funkcjonowaniu organizmu jako całości w sytuacji zaburzenia jego homeostazy, a także specyfikację i znaczenie gospodarki wodno-elektrolitowej i kwasowo-zasadowej w utrzymaniu homeostazy ustroju	X							
A.W12.	rolę nerek w utrzymaniu homeostazy organizmu	X							
A.W13.	budowę i funkcje układu pokarmowego, enzymy biorące udział w trawieniu i podstawowe zaburzenia enzymów trawiennych oraz skutki tych zaburzeń	X							
A.W14.	fizykochemiczne podstawy działania narządów zmysłów	X							
A.W24.	objawy zakażeń jatrogennych, drogi ich rozprzestrzeniania się i patogeny wywołujące zmiany w poszczególnych narządach	X							
A.W46.	patofizjologię narządów i układów organizmu	X							
A.W47.	szczegółowe zasady rozpoznawania i leczenia wstrząsu oraz jego rodzaje	X							
A.W48.	podstawowe pojęcia z zakresu patologii ogólnej dotyczące zmian wstecznych, zmian postępowych i zapaleń	X							
A.W49.	wybrane zagadnienia z zakresu patologii narządowej układu nerwowego, pokarmowego i moczowo-płciowego	X							
UMIEJĘTNOŚCI									

A.U2.	wykonywać różnice w budowie ciała oraz w czynnościach narządów u osoby dorosłej i dziecka		X							
A.U3.	oceniać czynności narządów i układów organizmu		X							
A.U4.	rozpoznawać patofizjologiczne podstawy niewydolności układu krążenia		X							
A.U5.	rozpoznawać zaburzenia trawienia, z uwzględnieniem roli enzymów, w tym podstawowe zaburzenia enzymów trawiennych, oraz określać skutki tych zaburzeń;		X							
A.U6.	rozpoznawać zaburzenia czynności nerek i ich wpływ na homeostazę organizmu;		X							
A.U17.	wiązać zmiany patologiczne stwierdzone w badaniu przedmiotowym ze zmianami zachodzącymi na poziomie komórkowym;		X							
A.U18.	rozpoznawać zaburzenia oddychania, krążenia oraz czynności innych układów organizmu i narządów;		X							
KOMPETENCJE SPOŁECZNE										
K.1	aktywnego słuchania, nawiązywania kontaktów interpersonalnych, skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem;		X							
K.2	dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;		X							
K.5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;		X							
K.6	kierowania się dobrem pacjenta;		X							

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	ORGANIZACJA SYSTEMU RATOWNICTWO MEDYCZNE	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		RL.55.2.W	RL.55.2.W
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia II semestru/I roku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I, semestr II	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	mgr Beata Pieszczoł	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nią osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykład	
10.	Wymagania wstępne	Brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykład – 30 godzin	Wykład – 30 godzin
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykład – 1 punkt ECTS	Wykład – 1 punkt ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Przedstawienie wiedzy z zakresu organizacji i funkcjonowania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład z prezentacją multimedialną	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Wykład- ZO- zaliczenie – test pisemny	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Tematy wykładów: <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja i funkcjonowanie systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego w Polsce. Historia ratownictwa. Łańcuch przeżycia 2. Ustawa o Państwowym Ratownictwie Medycznym. Struktura i funkcja jednostek przedszpitalnych ujętych w Wojewódzkim Planie Działania Systemu Państwowe Ratownictwa Medycznego. Ich zadania i kompetencje w zapewnieniu bezpieczeństwa obywateli. 3. Rozporządzenia wykonawcze Ministra Zdrowia dotyczące medycznych czynności ratunkowych oraz uprawnień ratownika medycznego. Przymus bezpośredni. 4. Rozporządzenia wykonawcze Ministra Zdrowia dotyczące medycznych czynności ratunkowych oraz uprawnień ratownika medycznego. Przymus bezpośredni. 5. Organizacja akcji ratunkowej. Zasady współpracy jednostek systemu w zdarzeniach nagłych oraz zdarzeniach masowych. Procedury 6. Struktura i organizacja szpitalnych oddziałów ratunkowych oraz centrów urazowych 7. Organizacja i funkcjonowanie Lotniczego Pogotowia Ratunkowego. 8. Zasady funkcjonowania, logistyka w Centrum Powiadamiania Ratunkowego, Wojewódzkim Centrum Powiadamiania Ratunkowego, Stanowisku Lekarza Koordynatora CPR, Miejskim Stanowisku Kierowania Państwowej Straży Pożarnej. 9. Interpretacja Ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym, charakterystyka pojęć zawartych w treści ustawy. Definicje. 10. Analiza definicji, zasad funkcjonowania jednostek Systemu, ujętych w Ustawie o PRM oraz Wojewódzkim Planie Działania Systemu Państwowe Ratownictwa Medycznego.
17.	Zamierzone efekty uczenia się*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: <ul style="list-style-type: none"> - zasady funkcjonowania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne - rolę i znaczenie Lotniczego Pogotowia Ratunkowego w systemie Państwowe Ratownictwo Medyczne
Umiejętności		W zakresie umiejętności student: <ul style="list-style-type: none"> - oceniać wskazania do transportu pacjenta do ośrodka toksykologicznego, hiperbarycznego, replantacyjnego i kardiologii inwazyjnej oraz centrum leczenia oparzeń, centrum urazowego lub centrum urazowego dla dzieci - transportować pacjenta w warunkach przedszpitalnych, wewnątrzszpitalnych i międzyszpitalnych - identyfikować wskazania do transportu do centrum urazowego lub centrum urazowego dla dzieci i zgłaszać obecność kryteriów kwalifikacji kierownikowi zespołu urazowego lub kierownikowi zespołu urazowego dziecięcego 	
Kompetencje społeczne		W zakresie kompetencji społecznych student: <ul style="list-style-type: none"> - dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych 	
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: <ol style="list-style-type: none"> 1. Briggs S. M., Brinsfield K. H. (red.): Wczesne postępowanie medyczne w katastrofach. Podręcznik dla ratowników medycznych. Wyd. PZWL, Warszawa 2007. 2. Jakubaszko J., Boznański A. (red.): Ratownik medyczny. Wyd. Górnicki, Wrocław 2007. 3. Plantz S. H., Adler J. N.: Medycyna ratunkowa. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2005. 4. Zawadzki A., Basiński A., Sosada K., Żurawiński W. (red.): Medycyna ratunkowa i katastrof. Wyd. PZWL, Warszawa 2007. Literatura uzupełniająca: <ol style="list-style-type: none"> 1. Ciećkiewicz J., Benin-Goren O. (red.): Ratownictwo medyczne w wypadkach masowych. Medycyna katastrof w zarysie. Wyd. Górnicki, Wrocław 2005. 2. Klukowski K., Blady W: Medycyna wypadków w transporcie. Wyd. PZWL, Warszawa 2005. 3. Kowalczyk M., Rump S., Kołaciński Z.: Medycyna katastrof chemicznych. Wyd. PZWL, Warszawa 2004.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	30		30	
	Ćwiczenia	-		-	
	Seminarium	-		-	
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-		-	
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	-		-	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		30		30	
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1	0	1	0

**Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) ORGANIZACJA SYSTEMU RATOWNICTWO MEDYCZNE
w odniesieniu do form zajęć**

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
C.W102.	zasady funkcjonowania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne	X							
C.W103.	rolę i znaczenie Lotniczego Pogotowia Ratunkowego w systemie Państwowe Ratownictwo Medyczne	X							
UMIEJĘTNOŚCI									
C.U35.	oceniać wskazania do transportu pacjenta do ośrodka toksykologicznego, hiperbarycznego, replantacyjnego i kardiologii inwazyjnej oraz centrum leczenia oparzeń, centrum urazowego lub centrum urazowego dla dzieci	X							
C.U61.	transportować pacjenta w warunkach przedszpitalnych, wewnątrzszpitalnych i międzyszpitalnych	X							
C.U64.	identyfikować wskazania do transportu do centrum urazowego lub centrum urazowego dla dzieci i zgłaszać obecność kryteriów kwalifikacji kierownikowi zespołu urazowego lub kierownikowi zespołu urazowego dziecięcego	X							
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	X							

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	FARMAKOLOGIA Z TOKSYKOLOGIĄ	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		RL.07.2.W	RL.07.2.W
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia II semestru/I roku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	I rok/II semestr	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Marek Wojtaszek dr Magdalena Babuńska-Roczniak	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	wykład	
10.	Wymagania wstępne	wiedza z zakresu biologii, fizyki i chemii	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykład – 30 godzin	Wykład – 30 godzin
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykład – 2 punkt ECTS	Wykład – 2 punkt ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie z zagadnieniami dotyczącymi farmakokinetyki i farmakodynamiki leków. • Poznanie zasad farmakoterapii w stanach nagłego zagrożenia zdrowia i życia. • Zapoznanie studentów z toksycznością związków, drogami wprowadzania i wydalania trucizn, mechanizmami działania toksycznego, metabolizmem trucizn, objawami klinicznymi zatruc. 	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład z prezentacją multimedialną	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Wykład – E- egzamin test pisemny	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		<p>Wykłady:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Leki stosowane podczas resuscytacji. 2. Sulfonamidy, antybiotyki, chemioterapeutyki. 3. Leki przeciwbólowe narkotyczne i nienarkotyczne. 4. Niesteroidowe leki przeciwbólowe i przeciwzapalne. 5. Leki psychotropowe, uspokajające, nasenne i przeciwdrgawkowe. 6. Leki stosowane w chorobach ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego. 7. Leki stosowane w chorobach serca oraz niewydolności krążenia i naczyń obwodowych. 8. Postępowanie farmakologiczne we wstrząsie, uczuleniu i utracie przytomności. 9. Leki przeciwhistaminowe. 10. Leki stosowane w schorzeniach układu oddechowego. 11. Leki stosowane w chorobach przewodu pokarmowego. 12. Leki stosowane w chorobach krwi. 13. Leki stosowane w cukrzycy. 14. Leki a ciąża. 15. Zatrucie lekami, alkoholem lub innymi substancjami. 16. Problemy zależności lekowych i narkomanii. 17. Chemioterapeutyki, leki przeciwwirusowe i stosowane w zakażeniu HIV. 18. Interakcje lekowe. 19. Niepożądane działanie leków.
17.	Zamierzone efekty uczenia się*	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podstawowe zasady farmakoterapii; - pochodzenie, rodzaje i drogi podawania leków, mechanizm i efekty ich działania oraz procesy, jakim podlegają leki w organizmie, a także ich interakcje; - problematykę z zakresu farmakokinetyki i farmakodynamiki wybranych leków stosowanych w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego; - poszczególne grupy środków leczniczych, główne mechanizmy ich działania w organizmie i działania niepożądane; - wpływ leczenia farmakologicznego na fizjologiczne i biochemiczne procesy zachodzące w poszczególnych narządach; - rodzaje leków, które mogą być samodzielnie podawane przez ratownika medycznego, i ich szczegółową charakterystykę farmakologiczną; - podstawy farmakoterapii u kobiet w ciąży i osób starszych w stanie zagrożenia życia; - różnice w farmakoterapii osób dorosłych i dzieci w zakresie dotyczącym działań ratownika medycznego; - wpływ procesów chorobowych na metabolizm i eliminację leków; - problematykę z zakresu toksykologii, działań niepożądanych leków, zatruc lekami – w podstawowym zakresie; - objawy najczęściej występujących ostrych zatruc, w tym alkoholami, narkotykami i innymi substancjami psychoaktywnymi, metalami ciężkimi oraz wybranymi grupami leków; - podstawowe zasady postępowania diagnostycznego w zatruciach;
Umiejętności		<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykonywać podstawowe obliczenia farmakokinetyczne; - dobierać leki w odpowiednich dawkach w celu korygowania zjawisk patologicznych w organizmie i poszczególnych narządach; - posługiwać się informatorami farmaceutycznymi i bazami danych o produktach leczniczych; 	
Kompetencje społeczne		<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; - dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych; 	

18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Flake F., Lutomsky B.: Leki w medycynie ratunkowej i intensywnej terapii. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2019. 2. Kleszczyński J., Zawadzki M. (red.): Leki w ratownictwie medycznym. Wyd. PZWL, Warszawa 2017. 3. Korbut R. (red.): Farmakologia. Wyd. PZWL, Warszawa 2017. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jurowski K., Piekoszewski W. (red.): Toksykologia Tom 1/2. Wyd. PZWL, Warszawa 2020. 2. Kostowski W., Herman Z.: Farmakologia –podstawy farmakoterapii tom1, 2. Wyd. PZWL, Warszawa 2016. 3. Danysz A. (red.): Kompendium farmakologii i farmakoterapii. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2016. 4. Seńczuk W. (red.): Toksykologia współczesna. Wyd. PZWL, Warszawa 2006.
------------	---	--

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	30		30	
	Ćwiczenia	-		-	
	Seminarium	-		-	
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-		-	
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	20		20	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		50		50	
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,2	0,8	1,2	0,8

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) FARMAKOLOGIA Z TOKSYKOLOGIĄ w odniesieniu do form zajęć								
Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych						
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne
WIEDZA								
A.W34.	podstawowe zasady farmakoterapii;	X						
A.W35.	pochodzenie, rodzaje i drogi podawania leków, mechanizm i efekty ich działania oraz procesy, jakim podlegają leki w organizmie, a także ich interakcje;	X						

A.W36.	problematykę z zakresu farmakokinetyki i farmakodynamiki wybranych leków stosowanych w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego;	X							
A.W37.	poszczególne grupy środków leczniczych, główne mechanizmy ich działania w organizmie i działania niepożądane;	X							
A.W38.	wpływ leczenia farmakologicznego na fizjologiczne i biochemiczne procesy zachodzące w poszczególnych narządach;	X							
A.W39.	rodzaje leków, które mogą być samodzielnie podawane przez ratownika medycznego, i ich szczegółową charakterystykę farmakologiczną;	X							
A.W40.	podstawy farmakoterapii u kobiet w ciąży i osób starszych w stanie zagrożenia życia;	X							
A.W41.	różnice w farmakoterapii osób dorosłych i dzieci w zakresie dotyczącym działań ratownika medycznego;	X							
A.W42.	wpływ procesów chorobowych na metabolizm i eliminację leków;	X							
A.W43.	problematykę z zakresu toksykologii, działań niepożądanych leków, zatruc lekami – w podstawowym zakresie;	X							
A.W44.	objawy najczęściej występujących ostrych zatruc, w tym alkoholami, narkotykami i innymi substancjami psychoaktywnymi, metalami ciężkimi oraz wybranymi grupami leków;	X							
A.W45.	podstawowe zasady postępowania diagnostycznego w zatruciach;	X							
UMIEJĘTNOŚCI									
A.U13.	wykonywać podstawowe obliczenia farmakokinetyczne;	X							
A.U15.	dobierać leki w odpowiednich dawkach w celu korygowania zjawisk patologicznych w organizmie i poszczególnych narządach;	X							
A.U16.	posługiwać się informatorami farmaceutycznymi i bazami danych o produktach leczniczych;	X							
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.2	dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;	X							
K.5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;	X							

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	TECHNIKI ZABIEGÓW MEDYCZNYCH	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		RL.39.2.C	RL.39.2.C
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia II semestru/I roku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	I rok/II semestr	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	mgr Krzysztof Sośnicki mgr Hubert Marek	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	Brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		ćwiczenia – 60 godzin	ćwiczenia – 60 godzin
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		ćwiczenia – 3 punkt ECTS	ćwiczenia – 3 punkt ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> Opanowanie umiejętności wykonywanie pomiarów podstawowych parametrów życiowych, podawania leków i płynów Kształtowanie nawyku racjonalnego gospodarowania sprzętem i materiałami 	
14.	Metody dydaktyczne	Ćwiczenia (pokaz, instruktaż)	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	ćwiczenia- ZO zaliczenie cząstkowe – kolokwium praktyczne zaliczenie końcowe - sprawdzian praktyczny	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		<p>Ćwiczenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aseptyka, antyseptyka, wyjaławianie, kontrola sterylizacji, magazynowanie materiału wysterylizowanego. 2. Pomiar i ocena tętna u dorosłego, pomiar i ocena ciśnienia tętniczego krwi u dorosłego. 3. Pomiar i ocena oddechu u dorosłego, pomiar i ocena oddechu temperatury powierzchniowej. Dokumentowanie wykonanych pomiarów 4. Pobieranie moczu do badań laboratoryjnych. 5. Udrażnianie dróg oddechowych metodami bezprzyrządowymi (rękoczyn). 6. Udrażnianie dróg oddechowych metodami przyrządowymi: 7. założyć rurkę ustno-gardłową, założyć nosowo-gardłową, założyć maskę krtaniową, założyć rurkę krtaniową, 8. Pomiar i ocena ośrodkowego ciśnienia żylnego, monitorowanie czynności układu oddechowego. 9. Pomiar temperatury głębokiej. 10. Podawanie leków droga dotchawiczą. 11. Podawanie leków doustnie dorosłemu, podawanie leków przez sondę żołądkową. Podawanie leków przez skórę, podawanie leków drogą wziewną. 12. Wykonywanie iniekcji podskórnych, wykonywanie iniekcji domięśniowych. 13. Wykonywanie iniekcji śródskórnych. 14. Kaniulacja żył obwodowych, podawanie leków dożylnie, zakładanie kroplowego wlewu dożylnego. 15. Nakłucie żyły celu diagnostycznym (oznaczanie poziomu glukozy, elektrolitów). 16. Pobranie krwi żyłnej do badań laboratoryjnych i serologicznych. 17. Oznaczanie poziomu glukozy we krwi włosniczkowej 18. Cewnikowanie pęcherza moczowego.
17.	Zamierzone efekty uczenia się*	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - techniki symulacji medycznej w niezabiegowych dziedzinach medycyny - zasady i technikę wykonywania opatrunków - zasady przygotowania do zabiegów medycznych w stanach zagrożenia życia - techniki zabiegów medycznych wykonywanych samodzielnie przez ratownika medycznego - zasady aseptyki i antyseptyki - zasady zabezpieczania materiału biologicznego do badań - wskazania do odsysania dróg oddechowych i techniki jego wykonywania - wskazania do wykonania kaniulacji żył obwodowych kończyn górnych i dolnych oraz żyły szyjnej zewnętrznej, a także technikę jej wykonania - wskazania do podawania leków drogą dożylną, w tym przez porty naczyniowe, domięśniową, podskórną, dotchawiczą, doustną, doodbytniczą, wziewną i dozypikową oraz techniki tego podawania - zastosowanie symulacji medycznej w nauczaniu procedur zabiegowych - zasady cewnikowania pęcherza moczowego - procedurę zakładania sondy żołądkowej i płukania żołądka
Umiejętności		<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podawać pacjentowi leki i płyny - oznaczać stężenie glukozy z użyciem glukometru - zakładać zgłębnik dożołądkowy - zakładać cewnik do pęcherza moczowego - stosować się do zasad aseptyki i antyseptyki, zaopatrywać prostą ranę, zakładać i zmieniać jałowy opatrunek chirurgiczny - pobierać krew oraz zabezpieczać materiał do badań laboratoryjnych, mikrobiologicznych i toksykologicznych - stabilizować i unieruchamiać kręgosłup - zaopatrywać krwawienie zewnętrzne - wykonywać procedury medyczne pod nadzorem lub na zlecenie lekarza 	
Kompetencje społeczne		<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta - samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej oraz holistycznego i indywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw 	

18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Flake F., Lutomsky B.: Leki w medycynie ratunkowej i intensywnej terapii. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2019. 2. Ciechaniewicz W. Pielęgniarstwo. Ćwiczenia 1, 2., Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2014 3. Ciechaniewicz W. Wstrzyknięcia śródskórne, podskórne, domięśniowe i dożylnie. Podręcznik dla studiów medycznych, Wydawnictwo PZWL, 2014 4. Dzirba A.: Wstrzyknięcia domięśniowe, Wyd. Lekarskie PZWL, Warszawa 2010 <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jakubaszko J. (red.): Ratownik medyczny. Wyd. Górnicki, Wrocław 2020.
------------	---	---

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	-	-		
	Ćwiczenia	60	60		
	Seminarium	-	-		
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-	-		
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	15	15		
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		75	75		
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		2,4	0,6	2,4	0,6

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) TECHNIKI ZABIEGÓW MEDYCZNYCH w odniesieniu do form zajęć								
Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych						
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne
WIEDZA								
C.W22.	techniki symulacji medycznej w niezabiegowych dziedzinach medycyny		X					
C.W45.	zasady i technikę wykonywania opatrunków		X					
C.W46.	zasady przygotowania do zabiegów medycznych w stanach zagrożenia życia		X					
C.W50.	techniki zabiegów medycznych wykonywanych samodzielnie przez ratownika medycznego		X					

C.W51.	zasady aseptyki i antyseptyki		X							
C.W52.	zasady zabezpieczania materiału biologicznego do badań		X							
C.W57.	wskazania do odsysania dróg oddechowych i techniki jego wykonywania		X							
C.W62.	wskazania do wykonania kaniulacji żył obwodowych kończyn górnych i dolnych oraz żyły szyjnej zewnętrznej, a także technikę jej wykonania		X							
C.W65.	wskazania do podawania leków drogą dożylną, w tym przez porty naczyniowe, domięśniową, podskórną, dotchawiczą, doustną, doodbytniczą, wziewną i doszpikową oraz techniki tego podawania		X							
C.W88.	zastosowanie symulacji medycznej w nauczaniu procedur zabiegowych		X							
C.W97.	zasady cewnikowania pęcherza moczowego		X							
C.W98.	procedurę zakładania sondy żołądkowej i płukania żołądka		X							
UMIEJĘTNOŚCI										
C.U20.	podawać pacjentowi leki i płyny		X							
C.U21.	oznaczать stężenie glukozy z użyciem glukometru		X							
C.U22.	zakładać zgłębnik dożołądkowy		X							
C.U23.	zakładać cewnik do pęcherza moczowego		X							
C.U44.	stosować się do zasad aseptyki i antyseptyki, zaopatrywać prostą ranę, zakładać i zmieniać jałowy opatrunek chirurgiczny		X							
C.U50.	pobierać krew oraz zabezpieczać materiał do badań laboratoryjnych, mikrobiologicznych i toksykologicznych		X							
C.U52.	stabilizować i unieruchamiać kręgosłup		X							
C.U60.	zaopatrywać krwawienie zewnętrzne		X							
C.U65.	wykonywać procedury medyczne pod nadzorem lub na zlecenie lekarza		X							
KOMPETENCJE SPOŁECZNE										
K.2	dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta		X							
K.3	samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej oraz holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw		X							

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	JĘZYK ANGIELSKI	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		RL.16.2.C	RL.16.2.C
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia II semestru / I roku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I / Semestr II	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	mgr Michał Żuk	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	znajomość języka na poziomie podstawowym	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Ćwiczenia – 30 godzin	Ćwiczenia – 30 godzin
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Ćwiczenia – 1 punkty ECTS	Ćwiczenia – 1 punkty ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> Opanowanie umiejętności posługiwania się językiem obcym na poziomie B2 Kształtowanie nawyku stałego dokształcania się. 	
14.	Metody dydaktyczne	<p>Lektorat języka angielskiego realizowany jest w formie ćwiczeń praktycznych, podczas których studenci rozwijają głównie umiejętności komunikacyjne oraz znajomość słownictwa specjalistycznego.</p> <p>Liczba godzin zajęć : 2 godziny w tygodniu x 30 tygodni.</p> <p>Oprócz uczestniczenia w zajęciach studenci mogą korzystać z cotygodniowych konsultacji. W razie potrzeby organizowane są konsultacje dodatkowe</p>	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p>Zaliczenie semestru: Warunkiem zaliczenia semestru jest systematyczne i aktywne uczestnictwo w zajęciach oraz uzyskanie pozytywnych ocen z pisemnych prac kontrolnych (4 prace w semestrze).</p> <p>Zaliczenie przedmiotu: Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie pozytywnej oceny z zaliczenia końcowego i egzaminu.</p>	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		<p>Ćwiczenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Słownictwo specjalistyczne. Ratownictwo medyczne w Wielkiej Brytanii i w Polsce: historia i terażniejszość / Człowiek: charakterystyka zewnętrzna i wewnętrzna, części ciała, organy wewnętrzne/ Zdrowie i samopoczucie /Najczęstsze problemy zdrowotne/ Personel medyczny i zadania poszczególnych członków personelu/ W szpitalu: nazwy oddziałów, ich specyfika; wyposażenie, sprzęt / Procedura przyjęcia pacjenta do szpitala: wypełnianie dokumentów, wywiad z pacjentem/ Zadania ratownika medycznego: postępowanie w nagłych przypadkach, pierwsza pomoc/ Postępowanie w sytuacjach kryzysowych: wypadek, atak terrorystyczny, itp./Objawy różnych chorób i problemów zdrowotnych/ Opieka nad pacjentami w podeszłym wieku/ Zdrowie i odżywianie/ Układ krwionośny/ Opieka nad umierającymi/ Zasady higieny/ Opieka nad pacjentami z chorobami umysłowymi/ Monitorowanie pacjenta/ Środki farmakologiczne / Alternatywne metody terapii/ 2. Materiał gramatyczny: Czasz terażniejsze i przeszłe: Present Simple, Present Continuous, Present Perfect, Present Perfect Continuous, Past Simple, Past Continuous, / Formy wyrażania przyszłości / Czasowniki modalne/ Zdania rozkazujące, wykrzyknikowe, warunkowe /Zdania w mowie zależnej/ Zdania w stronie biernej/ Pytania pośrednie/ Pytania typu <i>question tags</i> / Konstrukcje gerundialne i bezokolicznikowe/ Zdania współrzędne złożone /Zdania podrzędnie złożone/ Zdania z podmiotem <i>it</i> i <i>there</i> / Wyrażenia oznaczające ilość/ Rzeczownik – liczba i rodzaj/ Przedimek/ Przymiotnik – stopniowanie/ Przysłówek – stopniowanie/ Przyimek/ Zaimek/ Liczebnik/ Spójniki/ Związki frazeologiczne i idiomy.
17.	Zamierzone efekty uczenia się*	<p>Wiedza</p> <p>Umiejętności</p> <p>Kompetencje społeczne</p>	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zasady komunikacji w sytuacjach typowych dla wykonywania zawodu ratownika medycznego; <p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - porozumiewać się z pacjentem w jednym z języków obcych na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego; <p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; - dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>English for Nursing</i> ,Tony Grice, Oxford University Press. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Test Your Professional English Medical , Longman / Pearson Education) 2. <i>English Grammar in Use</i>, Raymond Murphy, Cambridge University Press Polecone strony internetowe.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	-	-	-	
	Ćwiczenia	30	30	30	
	Seminarium	-	-	-	
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-	-	-	
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	-	-	-	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		30	30	30	
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1	0	1	0

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) JĘZYK ANGIELSKI w odniesieniu do form zajęć								
Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych						
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne
WIEDZA								
B.W19.	zasady komunikacji w sytuacjach typowych dla wykonywania zawodu ratownika medycznego;		X					
UMIEJĘTNOŚCI								
B.U16.	porozumiewać się z pacjentem w jednym z języków obcych na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego;		X					
KOMPETENCJE SPOŁECZNE								
K.2	dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;		X					
K.5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;		X					

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	JĘZYK NIEMIECKI	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		RL.16.2.C	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia II semestru / I roku studiów,	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I / Semestr II	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Ćwiczenia - 30 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Ćwiczenia - 1 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> Opanowanie umiejętności posługiwania się językiem obcym na poziomie B2 Kształtowanie nawyku stałego dokształcania się. 	
14.	Metody dydaktyczne	<p>Lektorat języka niemieckiego realizowany jest w formie ćwiczeń praktycznych, podczas których studenci rozwijają głównie umiejętności komunikacyjne oraz znajomość słownictwa specjalistycznego.</p> <p>Liczba godzin zajęć : 2 godziny w tygodniu x 30 tygodni.</p> <p>Oprócz uczestniczenia w zajęciach studenci mogą korzystać z cotygodniowych konsultacji. W razie potrzeby organizowane są konsultacje dodatkowe</p>	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p>Zaliczenie semestru: Warunkiem zaliczenia semestru jest systematyczne i aktywne uczestnictwo w zajęciach oraz uzyskanie pozytywnych ocen z pisemnych prac kontrolnych (4 prace w semestrze).</p> <p>Zaliczenie przedmiotu: Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie pozytywnej oceny z zaliczenia końcowego i egzaminu.</p>	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		<p>Ćwiczenia: Słownictwo charakterystyczne dla kierunku <i>Ratownictwo Medyczne</i> dotyczące zagadnień związanych z: rodziną, objawami chorobowymi, pobytem w szpitalu, odżywianiem itp. Pozostałe przykłady zagadnień leksykalnych: sich vorstellen meine Familie (Familienmitglieder) mein Zimmer was machen die Lehrer, was machen die Studenten im Deutschunterricht mein Hobby gesundes Essen der beste Freund, Charakterzüge Tagesablauf der Kalender, Jahreszeiten Krankheiten – was tut dir weh? fragen nach dem Weg Fachwortschatz andere</p> <p><i>Zagadnienia gramatyczne:</i> bestimmte und der unbestimmte Artikel klination der Substantive und Pronomen Konjugation der Hilfsverben Konjugation der schwachen und starken Verben Konjunktionen Präpositionen mit dem Akkusativ und Dativ trennbare und untrennbare Verben Modalverben reflexive Verben Imperativ Negationen Satzarten Rektion des Verbs</p>
17.	Zamierzone efekty uczenia się*	Wiedza Umiejętności Kompetencje społeczne	<p>W zakresie wiedzy student: - zasady komunikacji w sytuacjach typowych dla wykonywania zawodu ratownika medycznego;</p> <p>W zakresie umiejętności student: - porozumiewać się z pacjentem w jednym z języków obcych na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego;</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych student: - dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; - dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;</p>
19.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		<p>Literatura podstawowa: 1. Podręcznik: Deutsch für dich , E. Śmiechowska</p> <p>Literatura uzupełniająca: 1. 1. Repetytorium gramatyczno-leksykalne (E. Rostek) 2. Landeskunde der deutschsprachigen Länder 3. Grammatik kein Problem (Teil 1 und 2) 4. Tageszeitungen mit Anzeigen 5. Ansichtskarten, Landkarten, Bilder 6. Cd-Platten, Kassetten usw. 7. Słowniki tematyczne</p>

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	-			
	Ćwiczenia	30			
	Seminarium	-			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-			
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	-			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		30			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1	0		

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) JĘZYK NIEMIECKI w odniesieniu do form zajęć								
Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych						
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne
WIEDZA								
B.W19.	zasady komunikacji w sytuacjach typowych dla wykonywania zawodu ratownika medycznego;		X					
UMIEJĘTNOŚCI								
B.U16.	porozumiewać się z pacjentem w jednym z języków obcych na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego;		X					
KOMPETENCJE SPOŁECZNE								
K.2	dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;		X					
K.5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;		X					

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	PEDIATRIA	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia stacjonarne
		RL.32.2.W	RL.32.2.W
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia II semestru/II roku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	rok I/ semestr II	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	prof. Elżbieta Pac - Kozuchowska	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot	prof. Elżbieta Pac - Kozuchowska	
9.	Formuła przedmiotu	wykład	
10.	Wymagania wstępne	anatomia, fizjologia, patofizjologia	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia stacjonarne
		wykład – 15 godzin	wykład – 15 godzin
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia stacjonarne
		wykład -1 punkty ECTS	wykład -1 punkty ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie studentów z objawami, przebiegiem i postępowaniem w określonych stanach klinicznych u dzieci. • Opanowanie umiejętności postępowania w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego u dzieci. 	
14.	Metody dydaktyczne	wykład z prezentacją multimedialną	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	wykład- Z- zaliczenie na podstawie obecności na wykładach	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Wykłady: <ol style="list-style-type: none"> 1. Wywiad pediatryczny. 2. Badanie fizykalne. 3. Postępowanie z dzieckiem w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego – stabilizacja stanu pacjenta, przygotowanie i transport dziecka w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego. 4. Zaburzenia świadomości. 5. Wstrząs u dzieci. 6. Ostra niewydolność oddechowa. 7. Skazy krwotoczne. 	

17.	Zamierzone efekty uczenia się*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: <ul style="list-style-type: none"> - zasady postępowania w najczęstszych chorobach dzieci, z uwzględnieniem odrębności uzależnionych od wieku; - podstawowe normy rozwojowe badania przedmiotowego dziecka; - wybrane choroby układu oddechowego, układu krążenia i przewodu pokarmowego oraz choroby neurologiczne u dzieci; - najczęstsze choroby zakaźne wieku dziecięcego; - odrębności morfologiczno-fizjologiczne poszczególnych narządów i układów organizmu w wieku rozwojowym; - fizjologię i patofizjologię okresu noworodkowego; - wybrane wady wrodzone i choroby uwarunkowane genetycznie;
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: <ul style="list-style-type: none"> - postępować z dzieckiem w oparciu o znajomość symptomatologii najczęstszych chorób dziecięcych; - dostosowywać sposób postępowania do wieku dziecka; - oceniać stan noworodka w skali APGAR; - przeprowadzać wywiad medyczny z pacjentem dorosłym w zakresie niezbędnym do podjęcia medycznych czynności ratunkowych;
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: <ul style="list-style-type: none"> - dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; - dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kawalec W., Grenda R., Kulus .: Pediatria t. 1-2. Wyd. PZWL, Warszawa 2018. 2. Carroll W., Lissauer T.: Pediatria Wyd. 5. Wyd. Edra Urban & Partner, Wrocław 2019 3. Marks S. D., Smith P. K., Strobel S.: Choroby wieku dziecięcego. Wyd. PZWL, Warszawa 2010. Literatura uzupełniająca: <ol style="list-style-type: none"> 1. Krawczyński M.: Propedeutyka pediatrii. Wyd. PZWL, Warszawa 2009. 2. Jankowski A. (red): Kompendium pediatrii praktycznej, Cornets, Warszawa, 2010 	

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	15		15	
	Ćwiczenia	-		-	
	Seminarium	-		-	
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-		-	
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	10		10	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		25		25	
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		0,6	0,4	0,6	0,4

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) PEDIATRIA w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
C.W1.	zasady postępowania w najczęstszych chorobach dzieci, z uwzględnieniem odrębności uzależnionych od wieku;	X							
C.W2.	podstawowe normy rozwojowe badania przedmiotowego dziecka;	X							
C.W3.	wybrane choroby układu oddechowego, układu krążenia i przewodu pokarmowego oraz choroby neurologiczne u dzieci;	X							
C.W4.	najczęstsze choroby zakaźne wieku dziecięcego;	X							
C.W5.	odrębności morfologiczno-fizjologiczne poszczególnych narządów i układów organizmu w wieku rozwojowym;	X							
C.W6.	fizjologię i patofizjologię okresu noworodkowego;	X							
C.W7.	wybrane wady wrodzone i choroby uwarunkowane genetycznie;	X							
UMIEJĘTNOŚCI									
C.U3.	postępować z dzieckiem w oparciu o znajomość symptomatologii najczęstszych chorób dziecięcych;	X							
C.U5.	dostosowywać sposób postępowania do wieku dziecka;	X							
C.U6.	oceniać stan noworodka w skali APGAR;	X							
C.U7.	przeprowadzać wywiad medyczny z pacjentem dorosłym w zakresie niezbędnym do podjęcia medycznych czynności ratunkowych;	X							
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.2	dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;	X							
K.5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;	X							

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	BADANIE FIZYKALNE	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		RL.48.2.C	RL.48.2.C
4.	Język przedmiotu	Język polski.	
5.	Typ przedmiotu	Obowiązkowy do zaliczenia semestru studiów.	
6.	Rok studiów, semestr	rok I/ semestr II	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	dr Krzysztof Jakubowski dr Jarosław Sawka	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	wiedza z zakresu anatomii i fizjologii	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		ćwiczenia – 45 godzin	ćwiczenia – 45 godzin
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		ćwiczenia – 2 punkty ECTS	ćwiczenia – 2 punkty ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> Zapoznanie studentów z teoretycznymi podstawami badań fizykalnych człowieka, odrębnościami prowadzenia oraz interpretacji badań u człowieka dorosłego, starszego i dziecka. Kształtowanie postawy odpowiedzialności za przeprowadzone badanie oraz zapewnienie intymności pacjentowi w trakcie badania fizykalnego. 	
14.	Metody dydaktyczne	Metoda inscenizacji Pokaz z instruktażem Analiza dokumentacji	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Ćwiczenia – ZO - test praktyczny Uzyskanie pozytywnej oceny z kolokwium praktycznego	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		<p>Ćwiczenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie z zasadami, metodami, technikami oraz kolejnością prowadzenia badania fizykalnego i interpretacją uzyskanych wyników badania. 2. Badanie przedmiotowe niemowląt i dzieci oraz osób dorosłych. 3. Zadania ratownika medycznego w ocenie stanu psychicznego, ogólnego, skóry, oczu, uszu, jamy ustnej, gardła, szyi, klatki piersiowej, płuc, gruczołów piersiowych, układu sercowo-naczyniowego, brzucha, narządów płciowych męskich i żeńskich, obwodowego układu krążenia, układu mięśniowo - szkieletowego, układu nerwowego. 4. Odrębności prowadzenia badania fizykalnego u dzieci i niemowląt. 5. Dokumentacja kliniczna pacjenta. 6. Przygotowanie pacjenta do badania fizykalnego. 7. Dokumentowanie i interpretacja wyników badania fizykalnego.
17.	Zamierzone efekty uczenia się*	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowę ciała ludzkiego w ujęciu topograficznym oraz czynnościowym; - anatomiczne podstawy badania przedmiotowego; - fizjologię narządów i układów organizmu; - funkcje życiowe osoby dorosłej i dziecka;
Umiejętności		<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokalizować poszczególne okolice ciała i znajdujące się w nich narządy oraz ustalać położenie narządów względem siebie; - wykazywać różnice w budowie ciała oraz w czynnościach narządów u osoby dorosłej i dziecka; - oceniać czynności narządów i układów organizmu; 	
Kompetencje społeczne		<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; - dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych; 	
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dyk D. (red.): Badanie fizykalne w pielęgniarstwie. Wyd. PZWL, Warszawa 2020. 2. Douglas G., Nicol F., Robertson C.: Badanie Kliniczne MACLEOD. Wyd. Urban & Partner, Wrocław, 2017 3. Krajewska-Kułak E., Szczepański M.: Badanie fizykalne w praktyce pielęgniarek i położnych. Wydawnictwo CZELEJ 2010. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Course C.: Wywiad i badanie przedmiotowe, Wyd. Urban & Partner, Wrocław, 2005 2. Epstein O., Perkin G.D., de Bono D.P., Cookson J.: Badanie kliniczne, Wyd. Czelej, Lublin 2001,

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	-	-	-	-
	Ćwiczenia	45	45	45	45
	Seminarium	-	-	-	-
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-	-	-	-
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	5	5	5	5
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		50	50	50	50
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,8	0,2	1,8	0,2

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) BADANIE FIZYKALNE w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓLNE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
A.W2.	budowę ciała ludzkiego w ujęciu topograficznym oraz czynnościowym;	X							
A.W3.	anatomiczne podstawy badania przedmiotowego;	X							
A.W5.	fizjologię narządów i układów organizmu;	X							
A.W7.	funkcje życiowe osoby dorosłej i dziecka;	X							
UMIEJĘTNOŚCI									
A.U1.	lokalizować poszczególne okolice ciała i znajdujące się w nich narządy oraz ustalać położenie narządów względem siebie;		X						
A.U2.	wykazywać różnice w budowie ciała oraz w czynnościach narządów u osoby dorosłej i dziecka;		X						
A.U3.	oceniać czynności narządów i układów organizmu;		X						
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.2	dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;		X						
K.5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;		X						

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	PODSTAWY DIAGNOSTYKI DLA RATOWNIKÓW MEDYCZNYCH	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		RL.49.2.C	
4.	Język przedmiotu	Język polski.	
5.	Typ przedmiotu	Obowiązkowy do zaliczenia semestru studiów.	
6.	Rok studiów, semestr	rok I/ semestr II	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		ćwiczenia – 45 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		ćwiczenia -2 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> Zapoznanie studentów z teoretycznymi podstawami badań diagnostycznych człowieka, odrębnościami prowadzenia oraz interpretacji badań u człowieka dorosłego, starszego i dziecka. 	
14.	Metody dydaktyczne	Metoda inscenizacji Pokaz z instruktażem	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Ćwiczenia – ZO test praktyczny Uzyskanie pozytywnej oceny z kolokwium praktycznego	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Ćwiczenia: <ol style="list-style-type: none"> Zapoznanie z zasadami, metodami, technikami oraz kolejnością prowadzenia badania fizykalnego i interpretacją uzyskanych wyników badania. Badanie przedmiotowe niemowląt i dzieci oraz osób dorosłych. Zadania ratownika medycznego w ocenie stanu psychicznego, ogólnego, skóry, oczu, uszu, jamy ustnej, gardła, szyi, klatki piersiowej, płuc, gruczołów piersiowych, układu sercowo-naczyniowego, brzucha, narządów płciowych męskich i żeńskich, obwodowego układu krążenia, układu mięśniowo - szkieletowego, układu nerwowego. Odrębności prowadzenia badania fizykalnego u dzieci i niemowląt. Dokumentacja kliniczna pacjenta. Przygotowanie pacjenta do badania fizykalnego. Dokumentowanie i interpretacja wyników badania fizykalnego. 	

17.	Zamierzone efekty uczenia się*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: <ul style="list-style-type: none"> - budowę ciała ludzkiego w ujęciu topograficznym oraz czynnościowym; - anatomiczne podstawy badania przedmiotowego; - fizjologię narządów i układów organizmu; - funkcje życiowe osoby dorosłej i dziecka;
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: <ul style="list-style-type: none"> - lokalizować poszczególne okolice ciała i znajdujące się w nich narządy oraz ustalać położenie narządów względem siebie; - wykazywać różnice w budowie ciała oraz w czynnościach narządów u osoby dorosłej i dziecka; - oceniać czynności narządów i układów organizmu;
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: <ul style="list-style-type: none"> - dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; - dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: <ol style="list-style-type: none"> 1. Dyk D. (red.): Badanie fizykalne w pielęgniarstwie. Wyd. PZWL, Warszawa 2020. 2. Douglas G., Nicol F., Robertson C.: Badanie Kliniczne MACLEOD. Wyd. Urban & Partner, Wrocław, 2017 3. Krajewska-Kułak E., Szczepański M.: Badanie fizykalne w praktyce pielęgniarek i położnych. Wydawnictwo CZELEJ 2010. Literatura uzupełniająca: <ol style="list-style-type: none"> 1. Course C.: Wywiad i badanie przedmiotowe, Wyd. Urban & Partner, Wrocław, 2005 2. Epstein O., Perkin G.D., de Bono D.P., Cookson J.: Badanie kliniczne, Wyd. Czelej, Lublin 2001, 	

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	-			
	Ćwiczenia	45			
	Seminarium	-			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-			
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	5			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		50			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,8	0,2		

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) PODSTAWY DIAGNOSTYKI DLA RATOWNIKÓW MEDYCZNYCH w odniesieniu do form zajęć								
Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych						
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne
WIEDZA								
A.W2.	budowę ciała ludzkiego w ujęciu topograficznym oraz czynnościowym;		X					
A.W3.	anatomiczne podstawy badania przedmiotowego;		X					
A.W5.	fizjologię narządów i układów organizmu;		X					
A.W7.	funkcje życiowe osoby dorosłej i dziecka;		X					
UMIEJĘTNOŚCI								
A.U1.	lokalizować poszczególne okolice ciała i znajdujące się w nich narządy oraz ustalać położenie narządów względem siebie;		X					
A.U2.	wykazywać różnice w budowie ciała oraz w czynnościach narządów u osoby dorosłej i dziecka;		X					
A.U3.	oceniać czynności narządów i układów organizmu;		X					
KOMPETENCJE SPOŁECZNE								
K.2	dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;		X					
K.5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;		X					

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	TECHNIKI OBRONY W SYTUACJACH NIEBEZPIECZNYCH	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia I semestru/I roku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	I rok/II semestr	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	mgr Adam Słoniewski	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		ćwiczenia – 30 godzin	ćwiczenia – 30 godzin
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		ćwiczenia – 2 punkt ECTS	ćwiczenia – 2 punkty ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie studentów z podstawami samoobrony. • Przygotowanie studenta do odparcia czynnej napaści fizycznej ze strony osób i zwierząt podczas wykonywania przez nich zadań zawodowych. 	
14.	Metody dydaktyczne	Ćwiczenia praktyczne, metoda inscenizacji, odgrywanie ról	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p>Ćwiczenia (ZO) zaliczenie końcowe z oceną.</p> <p>Sprawdzian praktyczny – pokaz wylosowanej techniki samoobrony.</p> <p>Aktywność na zajęciach</p> <p>Pozytywna ocena z referatu - zastosowanie technik samoobrony w służbach ratowniczych na świecie</p>	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	<p>Ćwiczenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przepisy prawne dotyczące użycie przymusu i obrony koniecznej. 2. Teoretyczne podstawy samoobrony. 3. Postawy gotowości – wysokie i niskie. 4. Zastosowanie dźwigni m in. – Ude garami, gyaku Ude garami, Ude hishigi, Ude osae, Ude gatame. 5. Obrona przed derzeniem prostym, sierpowym. Obrona przed kopnięciem prostym, bocznym. 6. Obrona przed duszeniami z przodu, z tyłu, z boku w różnych pozycjach wyjściowych wysokich i niskich. 7. Wykorzystanie elementów judo w samoobronie – nauka padów – koho ukemi, mae ukemi, yoko ukemi. Zastosowanie rzutów – ogoshi, soinage, tai otoshi. 8. Obrona przed szantażem i atakiem nożem, kijem, niebezpiecznym narzędziem. 9. Obrona w "parterze" mając napastnika na sobie. 10. Techniki obrony przed chwytami, obchwyty z przodu i z tyłu. 11. Technika obrony z dwoma napastnikami. 12. Wykorzystanie parasola, kluczy itp. w samoobronie. 	

17.	Zamierzone efekty uczenia się*	Wiedza	W zakresie wiedzy student: <ul style="list-style-type: none"> zna i rozumie sposoby stosowania siły fizycznej jako środka przymusu bezpośredniego, bazując na wiedzy o człowieku, zna metody i środki oraz sposoby poprawienia swojej sprawności fizycznej.
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: <ul style="list-style-type: none"> potrafi wykorzystać siłę fizyczną w sytuacji zagrożenia oraz w celu podjęcia interwencji, potrafi dokonać analizy własnych działań, wyjaśnić przyczyny występujących niepowodzeń i wskazać ewentualne obszary wymagające modyfikacji w przyszłym działaniu.
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: <ul style="list-style-type: none"> jest gotów do rozwiązywania problemów wykorzystując nabyte umiejętności i wiedzę.
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: <ol style="list-style-type: none"> Harasymowicz J., Kalina R. M.: Godziwa samoobrona. Teoretyczne i metodyczne podstawy treningu. Wydawnictwo NOVUM, Fundacja PMP, 2007. Rusznik R., Zieniawa R.: Judo. Pomost pomiędzy tradycją a współczesnością. AWF i S w Gdańsku, 2006. Literatura uzupełniająca: <ol style="list-style-type: none"> Kirby George.: Jujitsu: podstawowe techniki łagodnej sztuki. Przeł. A. Sarnecki Budo – Sport Warszawa, 1994. Historia Judo (tłum. Tyszkowski S). [1996]. Polski Związek Judo. Warszawa, 1996. Kalina R.M., Jagiełło W.: Zabawowe formy walki w wychowaniu fizycznym i treningu sportowym. AWF, Warszawa, 2000. Kobayashi K., Sharp H.E.: Sportowe judo. Budo-Sport. Warszawa, 1998 	

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	-			
	Ćwiczenia	30		30	
	Seminarium	-			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-			
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	20			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		50		50	
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,2	0,8	1,2	0,8

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) TECHNIKI OBRONY W SYTUACJACH NIEBEZPIECZNYCH w odniesieniu do form zajęć									
Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
B.W42.	Metody, środki i sposoby poprawienia swojej sprawności fizycznej.		X						
C.W13.	Zastosowania siły fizycznej jako środka przymusu bezpośredniego.		X						
UMIEJĘTNOŚCI									
B.U3.	Potrafi wykorzystać siłę fizyczna w sytuacji zagrożenia zgodnie z prawem.		X						
B.U9.	Potrafi dokonać analizy własnych działań i wskazać ewentualne obszary wymagające modyfikacji w przyszłym działaniu.		X						
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.2	Systematycznie wzbogaca swoją wiedze zawodową i kształtuje umiejętności, które może wykorzystać w pracy zawodowej oraz w życiu codziennym		X						

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	PRAKTYKA ZAWODOWA – SOR (ŚRÓDROCZNA I)	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		RL.68.2.PZ	
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia II semestru/ I roku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	rok studiów I / semestr II	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	pracownik SOR	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	praktyka zawodowa	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		praktyki zawodowe - 50 godzin	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		praktyki zawodowe - 2 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie studenta z topografią, obszarami i funkcjonowaniem Szpitalnego Oddziału Ratunkowego • Kształtowanie zachowania w sposób profesjonalny i przestrzegania zasad etyki zawodowej i tajemnicy zawodowej, 	
14.	Metody dydaktyczne	ćwiczenia, pokaz, instruktaż, praca pod kierunkiem , praca samodzielna, dyskusja w czasie zajęć	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Praktyka zawodowa w SOR- ZO- zaliczenie z oceną na podstawie: <ol style="list-style-type: none"> 1. Oceny aktywności studenta na zajęć 2. Oceny z przygotowania do zajęć, 3. Ocen z zaliczenia poszczególnych czynności 4. Obserwacji pracy studenta 	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Praktyki zawodowe: <ol style="list-style-type: none"> 1. Zasady ,obszary oraz funkcjonowanie SOR 2. Rola ratownika medycznego podczas interwencji medycznej w SOR. 3. Nagłe stany zagrożenia życia – rozpoznawanie, postępowanie. 4. Procedury w SOR. 5. Ocena stanu chorego nieprzytomnego (stan świadomości, oddech, krążenie). 	

17.	Zamierzone efekty uczenia się*	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rodzaje terapii inwazyjnej stosowane w SOR - stany zagrożenia w chorobach nowotworowych oraz postępowanie przedszpitalne i w SOR w przypadku takich zagrożeń - zaburzenia równowagi kwasowo-zasadowej i wodno-elektrolitowej oraz zasady postępowania przedszpitalnego i w SOR w takich zaburzeniach - zasady postępowania profilaktycznego zakażeń w SOR - zasady monitorowania stanu pacjenta w SOR - procedury specjalistyczne w stanach nagłych pochodzenia urazowego stosowane w ramach postępowania przedszpitalnego i w SOR - zasady postępowania przedszpitalnego i w SOR w obrażeniach: czaszkowo-mózgowych, kręgosłupa i rdzenia kręgowego, kończyn, jamy brzusznej i klatki piersiowej oraz w przypadku wstrząsu
		Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego - układać pacjenta do badania obrazowego - przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta - przeprowadzać wywiad medyczny z pacjentem dorosłym w zakresie niezbędnym do podjęcia medycznych czynności ratunkowych - oceniać stan świadomości pacjenta - układać pacjenta w pozycji właściwej dla rodzaju choroby lub odniesionych obrażeń ciała - przeprowadzać badanie fizykalne pacjenta dorosłego w zakresie niezbędnym do ustalenia jego stanu - monitorować stan pacjenta metodami nieinwazyjnymi - oznaczać stężenie glukozy z użyciem glukometru - przygotowywać pacjenta do transportu - identyfikować błędy i zaniedbania w praktyce ratownika medycznego - przywracać drożność dróg oddechowych metodami bezprzyrządowymi - wdrażać tlenoterapię zależnie od potrzeb pacjenta i wspomagać oddech - pobierać krew oraz zabezpieczać materiał do badań laboratoryjnych, mikrobiologicznych i toksykologicznych - zaopatrywać krwawienie zewnętrzne - transportować pacjenta w warunkach przedszpitalnych, wewnątrzszpitalnych i międzyszpitalnych - dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta - monitorować stan pacjenta podczas badania obrazowego
		Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym - kierowania się dobrem pacjenta
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Plantz Scott H., Wipfler John E.: Medycyna ratunkowa NMS. (red.) Jakubaszko J. Wyd. Edra Urban & Partner, Wrocław 2020 2. Campbell Emory J., Alson Lee R., (red.): ITLS INTERNATIONAL TRAUMA LIFE SUPPORT. Ratownictwo przedszpitalne w urazach. Wyd. Medycyna Praktyczna, Kraków 2017 3. Atkinson P., Kendall R., Rensburg L.: Medycyna ratunkowa. (red.) Jakubaszko J. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2012. 4. Wytyczne ERC 2021 5. Thoureen Traci L., Scott Sara B.: Medycyna ratunkowa. Scenariusze symulacyjne. (red.) Kański A. Wyd. Edra Urban & Partner, Wrocław 2018 6. Gucwa J., Ostrowski M. (red.): Zaawansowane zabiegi resuscytacyjne i wybrane stany nagłe. Wyd. Medycyna Praktyczna, Kraków 2018 7. Jakubaszko J. (red.): Ratownik medyczny. Wyd. Górnicki, Wrocław 2020. 	

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem opiekuna praktyk	Wykłady	-			
	Ćwiczenia	-			
	Praktyka	50			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-			
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	10			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		60			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,7	0,3		

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) PRAKTYKA ZAWODOWA – SOR (śródroczna I) w odniesieniu do form zajęć									
Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
C.W80.	rodzaje terapii inwazyjnej stosowane w SOR								X
C.W81.	stany zagrożenia w chorobach nowotworowych oraz postępowanie przedszpitalne i w SOR w przypadku takich zagrożeń								X
C.W89.	zaburzenia równowagi kwasowo-zasadowej i wodno-elektrolitowej oraz zasady postępowania przedszpitalnego i w SOR w takich zaburzeniach								X
C.W90.	zasady postępowania profilaktycznego zakażeń w SOR								X
C.W91.	zasady monitorowania stanu pacjenta w SOR								X
C.W92.	procedury specjalistyczne w stanach nagłych pochodzenia urazowego stosowane w ramach postępowania przedszpitalnego i w SOR								X
C.W95.	zasady postępowania przedszpitalnego i w SOR w obrażeniach: czaszkowo- mózgowych, kręgosłupa i rdzenia kręgowego, kończyn, jamy brzusznej i klatki piersiowej oraz w przypadku wstrząsu								X

UMIEJĘTNOŚCI									
C.U1.	oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego								X
C.U2.	układać pacjenta do badania obrazowego								X
C.U4.	przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta								X
C.U7.	przeprowadzać wywiad medyczny z pacjentem dorosłym w zakresie niezbędnym do podjęcia medycznych czynności ratunkowych								X
C.U8.	oceniać stan świadomości pacjenta								X
C.U9.	układać pacjenta w pozycji właściwej dla rodzaju choroby lub odniesionych obrażeń ciała								X
C.U10.	przeprowadzać badanie fizykalne pacjenta dorosłego w zakresie niezbędnym do ustalenia jego stanu								X
C.U18.	monitorować stan pacjenta metodami nieinwazyjnymi								X
C.U21.	oznaczать stężenie glukozy z użyciem glukometru								X
C.U26.	przygotowywać pacjenta do transportu								X
C.U27.	identyfikować błędy i zaniedbania w praktyce ratownika medycznego								X
C.U39.	przywracać drożność dróg oddechowych metodami bezprzyrządowymi								X
C.U43.	wdrażać tlenoterapię zależnie od potrzeb pacjenta i wspomagać oddech								X
C.U50.	pobierać krew oraz zabezpieczać materiał do badań laboratoryjnych, mikrobiologicznych i toksykologicznych								X
C.U60.	zaopatrywać krwawienie zewnętrzne								X
C.U61.	transportować pacjenta w warunkach przedszpitalnych, wewnątrzszpitalnych i międzyszpitalnych								X
C.U66.	dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta								X
C.U67.	monitorować stan pacjenta podczas badania obrazowego								X
KOMPETENCJE SPOŁECZNE									
K.4	organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym								X
K.6	kierowania się dobrem pacjenta								X

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	PRAKTYKA ZAWODOWA – SOR (WAKACYJNA I)	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		RL.59.2.PZ	RL.59.2.PZ
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia II semestru/I roku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	rok studiów I / semestr II	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	pracownik SOR	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Praktyka zawodowa	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		Praktyka zawodowa – 84 godzin	Praktyka zawodowa – 84 godzin
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		Praktyka zawodowa – 3 punkty ECTS	Praktyka zawodowa – 3 punkty ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Doskonalenie wiedzy i umiejętności zastosowana wiedzy teoretycznej w praktycznym działaniu • Doskonalenie umiejętności diagnostycznych, leczniczych i ratowniczych w warunkach wszystkich obszarów SOR • Kształtowanie zachowania w sposób profesjonalny i przestrzegania zasad etyki zawodowej i tajemnicy zawodowej, 	
14.	Metody dydaktyczne	Praktyka zawodowa: pokaz, instruktaż, praca pod kierunkiem , praca samodzielna, dyskusja w czasie zajęć	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Praktyka zawodowa w SOR - ZO- zaliczenie z oceną na podstawie: <ol style="list-style-type: none"> 5. Oceny aktywności studenta na zajęć 6. Oceny z przygotowania do zajęć, 7. Ocen z zaliczenia poszczególnych czynności 8. Obserwacji pracy studenta 	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		<p>Praktyka zawodowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rola ratownika medycznego podczas interwencji medycznej w SOR. 2. Nagłe stany zagrożenia życia – rozpoznawanie, postępowanie. Procedury w SOR. 3. Ocena stanu chorego nieprzytomnego (stan świadomości, oddech, krążenie). 4. Udrażnianie górnych dróg oddechowych. 5. Asystowanie przy resuscytacji krążeniowo-oddechowej (w tym prowadzenie wentylacji przy użyciu maski twarzowej i worka samorozprężalnego, prowadzenie pośredniego masażu serca zgodnie z obowiązującymi standardami). 6. Wykonywanie pod nadzorem czynności diagnostycznych, leczniczych i pielęgnacyjnych: zakładanie wkłuc obwodowych, pomiar podstawowych parametrów życiowych, zakładanie cewnika do pęcherza moczowego, wykonanie lewatywy, pomoc przy toalecie pacjenta w łóżku/łazience, ścielenie łóżek, transport chorego np: do diagnostyki obrazowej, przeniesienie materiału do badania laboratoryjnego. 7. Asystowanie przy zabiegach medycznych wykonywanych we wszystkich obszarach SOR. 8. Asystowanie podczas zakładania unieruchomień.
17.	Zamierzone efekty uczenia się*	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rodzaje terapii inwazyjnej stosowane w SOR - stany zagrożenia w chorobach nowotworowych oraz postępowanie przedszpitalne i w SOR w przypadku takich zagrożeń - zaburzenia równowagi kwasowo-zasadowej i wodno-elektrolitowej oraz zasady postępowania przedszpitalnego i w SOR w takich zaburzeniach - zasady postępowania profilaktycznego zakażeń w SOR - zasady monitorowania stanu pacjenta w SOR - procedury specjalistyczne w stanach nagłych pochodzenia urazowego stosowane w ramach postępowania przedszpitalnego i w SOR - zasady postępowania przedszpitalnego i w SOR w obrażeniach: czaszkowo-mózgowych, kręgosłupa i rdzenia kręgowego, kończyn, jamy brzusznej i klatki piersiowej oraz w przypadku wstrząsu
		Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego - układać pacjenta do badania obrazowego; - przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta; - przeprowadzać wywiad medyczny z pacjentem dorosłym w zakresie niezbędnym do podjęcia medycznych czynności ratunkowych; - oceniać stan świadomości pacjenta; - układać pacjenta w pozycji właściwej dla rodzaju choroby lub odniesionych obrażeń ciała; - przeprowadzać badanie fizykalne pacjenta dorosłego w zakresie niezbędnym do ustalenia jego stanu; - monitorować stan pacjenta metodami nieinwazyjnymi; - oznaczać stężenie glukozy z użyciem glukometru; - przygotowywać pacjenta do transportu; - identyfikować błędy i zaniedbania w praktyce ratownika medycznego - przywracać drożność dróg oddechowych metodami bezprzryłkowymi; - wdrażać tlenoterapię zależnie od potrzeb pacjenta i wspomagać oddech; - pobierać krew oraz zabezpieczać materiał do badań laboratoryjnych, mikrobiologicznych i toksykologicznych; - zaopatrywać krwawienie zewnętrzne; - transportować pacjenta w warunkach przedszpitalnych, wewnątrzszpitalnych i międzyszpitalnych; - dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta; - monitorować stan pacjenta podczas badania obrazowego

		<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym; - kierowania się dobrem pacjenta
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Plantz Scott H., Wipfler John E.: Medycyna ratunkowa NMS. (red.) Jakubaszko J. Wyd. Edra Urban & Partner, Wrocław 2020 2. Campbell Emory J., Alson Lee R., (red.): ITLS INTERNATIONAL TRAUMA LIFE SUPPORT. Ratownictwo przedszpitalne w urazach. Wyd. Medycyna Praktyczna, Kraków 2017 3. Atkinson P., Kendall R., Rensburg L.: Medycyna ratunkowa. (red.) Jakubaszko J. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2012. 4. Wytyczne ERC 2021 5. Thoureen Traci L., Scott Sara B.: Medycyna ratunkowa. Scenariusze symulacyjne. (red.) Kański A. Wyd. Edra Urban & Partner, Wrocław 2018 6. Gucwa J., Ostrowski M. (red.): Zaawansowane zabiegi resuscytacyjne i wybrane stany nagłe. Wyd. Medycyna Praktyczna, Kraków 2018 7. Jakubaszko J. (red.): Ratownik medyczny. Wyd. Górnicki, Wrocław 2020.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem opiekuna praktyk	Wykłady	-		-	
	Ćwiczenia	-		-	
	Praktyka	84		84	
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-		-	
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	6		6	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		90		90	
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		2,8	0,2	2,8	0,2

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) PRAKTYKA ZAWODOWA – SOR (WAKACYJNA I) w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
WIEDZA									
C.W80.	rodzaje terapii inwazyjnej stosowane w SOR								X
C.W81.	stany zagrożenia w chorobach nowotworowych oraz postępowanie przedszpitalne i w SOR w przypadku takich zagrożeń								X
C.W89.	zaburzenia równowagi kwasowo-zasadowej i wodno-elektrolitowej oraz zasady postępowania przedszpitalnego i w SOR w takich zaburzeniach								X
C.W90.	zasady postępowania profilaktycznego zakażeń w SOR								X
C.W91.	zasady monitorowania stanu pacjenta w SOR								X
C.W92.	procedury specjalistyczne w stanach nagłych pochodzenia urazowego stosowane w ramach postępowania przedszpitalnego i w SOR								X
C.W95.	zasady postępowania przedszpitalnego i w SOR w obrażeniach: czaszkowo- mózgowych, kręgosłupa i rdzenia kręgowego, kończyn, jamy brzusznej i klatki piersiowej oraz w przypadku wstrząsu								X
UMIEJĘTNOŚCI									
C.U1.	oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego								X
C.U2.	układać pacjenta do badania obrazowego								X
C.U4.	przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta								X
C.U7.	przeprowadzać wywiad medyczny z pacjentem dorosłym w zakresie niezbędnym do podjęcia medycznych czynności ratunkowych								X
C.U8.	oceniać stan świadomości pacjenta								X
C.U9.	układać pacjenta w pozycji właściwej dla rodzaju choroby lub odniesionych obrażeń ciała								X
C.U10.	przeprowadzać badanie fizykalne pacjenta dorosłego w zakresie niezbędnym do ustalenia jego stanu								X
C.U18.	monitorować stan pacjenta metodami nieinwazyjnymi								X
C.U21.	oznaczать stężenie glukozy z użyciem glukometru								X
C.U26.	przygotowywać pacjenta do transportu								X
C.U27.	identyfikować błędy i zaniedbania w praktyce ratownika medycznego								X

C.U39.	przywracać drożność dróg oddechowych metodami bezprzyrządowymi									X
C.U43.	wdrażać tlenoterapię zależnie od potrzeb pacjenta i wspomagać oddech									X
C.U50.	pobierać krew oraz zabezpieczać materiał do badań laboratoryjnych, mikrobiologicznych i toksykologicznych									X
C.U60.	zaopatrywać krwawienie zewnętrzne									X
C.U61.	transportować pacjenta w warunkach przedszpitalnych, wewnątrzszpitalnych i międzyszpitalnych									X
C.U66.	dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta									X
C.U67.	monitorować stan pacjenta podczas badania obrazowego									X
KOMPETENCJE SPOŁECZNE										
K.4	organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym									X
K.6	kierowania się dobrem pacjenta									X

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	PRAKTYKA ZAWODOWA- ZESPÓŁ RATOWNICTWA MEDYCZNEGO (WAKACYJNA I)	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		RL.60.2.PZ	RL.60.2.PZ
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia II semestru/ I roku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	rok studiów I / semestr II	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	pracownik Pogotowia Ratunkowego	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Praktyka zawodowa	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		Praktyka zawodowa – 84 godzin	Praktyka zawodowa – 84 godzin
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
		Praktyka zawodowa – 3 punkty ECTS	Praktyka zawodowa – 3 punkty ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Doskonalenie umiejętności wykonywanie zabiegów ratowniczych w wybranych sytuacjach wobec poszkodowanego/ chorego oraz prowadzenia dokumentacji medycznej. • Kształtowanie umiejętności aktywnego udziału w wyjazdach interwencyjnych i wdrażanie do pracy dyspozytora medycznego • Kształtowanie umiejętności działania w warunkach stresu i niepewności 	
14.	Metody dydaktyczne	Praktyka zawodowa: pokaz, instruktaż, praca pod kierunkiem , praca samodzielna, dyskusja w czasie zajęć	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Praktyka zawodowa – ZRM – ZO – zaliczenie z oceną 9. Oceny aktywności studenta na zajęć 10. Oceny z przygotowania do zajęć, 11. Ocen z zaliczenia poszczególnych czynności 12. Obserwacji pracy studenta	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	Praktyka zawodowa: <ol style="list-style-type: none"> 1. Wykonywanie zabiegów ratowniczych w wybranych sytuacjach wobec poszkodowanego/ chorego. 2. Czynne uczestnictwo podczas wykonywanych wszystkich zabiegów medycznych podczas akcji ratowniczej 3. Poznanie zasad funkcjonowania i prowadzenia dokumentacji medycznej w zespole ratownictwa medycznego i u dysponenta zespołów ratownictwa medycznego 4. Sprzęt ratowniczy oraz leki będące na wyposażeniu ambulansów 5. Wyjazdy interwencyjne 6. Udział w medycznych czynnościach ratunkowych u osób w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego 7. Zasady pracy dyspozytora medycznego - przyjmowanie wezwań pod nadzorem dyspozytora 	

17.	Zamierzone efekty uczenia się*	Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego - przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta; - przeprowadzać wywiad medyczny z pacjentem dorosłym w zakresie niezbędnym do podjęcia medycznych czynności ratunkowych; - oceniać stan świadomości pacjenta; - układać pacjenta w pozycji właściwej dla rodzaju choroby lub odniesionych obrażeń ciała; - przeprowadzać badanie fizykalne pacjenta dorosłego w zakresie niezbędnym do ustalenia jego stanu; - monitorować czynność układu oddechowego, z uwzględnieniem pulsoksymetrii, kapnometrii i kapnografii; - monitorować czynność układu krążenia metodami nieinwazyjnymi; - monitorować stan pacjenta metodami nieinwazyjnymi; - oznaczać stężenie glukozy z użyciem glukometru; - przygotowywać pacjenta do transportu; - identyfikować błędy i zaniedbania w praktyce ratownika medycznego - oceniać stopień nasilenia bólu według znanych skal - przywracać drożność dróg oddechowych metodami bezprzyrządowymi; - przyrządowo udrażniać drogi oddechowe metodami nadgłośniowymi; - wdrażać tlenoterapię zależnie od potrzeb pacjenta i wspomagać oddech; - stabilizować i unieruchamiać kręgosłup; - zaopatrywać krwawienie zewnętrzne; - transportować pacjenta w warunkach przedszpitalnych, wewnątrzszpitalnych i międzyszpitalnych; - dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta;
		Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym; - kierowania się dobrem pacjenta
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Plantz Scott H., Wipfler John E.: Medycyna ratunkowa NMS. (red.) Jakubaszko J. Wyd. Edra Urban & Partner, Wrocław 2020 2. Campbell Emory J., Alson Lee R., (red.): IITLS INTERNATIONAL TRAUMA LIFE SUPPORT. Ratownictwo przedszpitalne w urazach. Wyd. Medycyna Praktyczna, Kraków 2017 3. Atkinson P., Kendall R., Rensburg L.: Medycyna ratunkowa. (red.) Jakubaszko J. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2012. 4. Wytyczne ERC 2021 5. Thoureen Traci L., Scott Sara B.: Medycyna ratunkowa. Scenariusze symulacyjne. (red.) Kański A. Wyd. Edra Urban & Partner, Wrocław 2018 6. Gucwa J., Ostrowski M. (red.): Zaawansowane zabiegi resuscytacyjne i wybrane stany nagłe. Wyd. Medycyna Praktyczna, Kraków 2018 7. Jakubaszko J. (red.): Ratownik medyczny. Wyd. Górnicki, Wrocław 2020. 	

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem opiekuna praktyk	Wykłady	-	-	-	-
	Ćwiczenia	-	-	-	-
	Praktyka	84	84	84	84
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	-	-	-	-
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)	6	6	6	6
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		90	90	90	90
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		2,8	0,2	2,8	0,2

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) PRAKTYKA ZAWODOWA – ZRM (wakacyjna I) w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
UMIEJĘTNOŚCI									
C.U1.	oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego								X
C.U4.	przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta								X
C.U7.	przeprowadzać wywiad medyczny z pacjentem dorosłym w zakresie niezbędnym do podjęcia medycznych czynności ratunkowych								X
C.U8.	oceniać stan świadomości pacjenta								X
C.U9.	układać pacjenta w pozycji właściwej dla rodzaju choroby lub odniesionych obrażeń ciała								X
C.U10.	przeprowadzać badanie fizykalne pacjenta dorosłego w zakresie niezbędnym do ustalenia jego stanu								X
C.U11.	monitorować czynność układu oddechowego, z uwzględnieniem pulsoksymetrii, kapnometrii i kapnografii								X
C.U14.	monitorować czynność układu krążenia metodami nieinwazyjnymi								X
C.U18.	monitorować stan pacjenta metodami nieinwazyjnymi								X

C.U21.	oznaczanie stężenia glukozy z użyciem glukometru									X
C.U26.	przygotowywać pacjenta do transportu									X
C.U27.	identyfikować błędy i zaniedbania w praktyce ratownika medycznego									X
C.U30.	oceniać stopień nasilenia bólu według znanych skal									X
C.U39.	przywracać drożność dróg oddechowych metodami bezprzrządowymi									X
C.U40.	przrządowo udrażniać drogi oddechowe metodami nadgłośniowymi									X
C.U43.	wdrażać tlenoterapię zależnie od potrzeb pacjenta i wspomagać oddech									X
C.U52.	stabilizować i unieruchamiać kręgosłup									X
C.U60.	zaopatrywać krwawienie zewnętrzne									X
C.U61.	transportować pacjenta w warunkach przedszpitalnych, wewnątrzszpitalnych i międzyszpitalnych									X
C.U66.	dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta									X
KOMPETENCJE SPOŁECZNE										
K.4	organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym									X
K.6	kierowania się dobrem pacjenta									X

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	PRAKTYKA ZAWODOWA – ODDZIAŁ INTENSYWNEJ TERAPII (WAKACYJNA I)	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny UP im. J. Grodka w Sanoku Zakład Ratownictwo Medyczne	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		RL.61.2.PZ	RL.61.2.PZ
4.	Język przedmiotu	język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowa do zaliczenia II semestru/ I roku studiów;	
6.	Rok studiów, semestr	rok I/ semestr II;	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	Pracownik OIT	
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Praktyka zawodowa	
10.	Wymagania wstępne	wiadomości z przedmiotu anatomia, fizjologia, patologia	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Praktyka zawodowa – 82 godzin	Praktyka zawodowa – 82 godzin
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Praktyka zawodowa – 3 punkty ECTS	Praktyka zawodowa – 3 punkty ECTS
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie studentów ze zasadami diagnostyki i leczenia w anestezjologii i intensywnej terapii . • Kształtowanie umiejętności wykonywania zadań ratowniczych w warunkach oddziału szpitalnego 	
14.	Metody dydaktyczne	Praktyka zawodowa : pokaz, instruktaż, ćwiczenia, metoda przypadku, metoda sytuacyjna	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Praktyka zawodowa – ZO <ul style="list-style-type: none"> • Oceny aktywności studenta na zajęć • Oceny z przygotowania do zajęć, • Ocen z zaliczenia poszczególnych czynności • Obserwacji pracy studenta 	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	PRAKTYKA ZAWODOWA: <ol style="list-style-type: none"> 1. Oddział Intensywnej terapii – filozofia, organizacja, zasady pracy. 2. Dokumentowanie stanu chorego leczonego w OIT. 3. Badanie przedmiotowe w OIT. 4. Elektroniczny nadzór pacjenta. 5. Utrzymanie wentylacji płuc i krążenia obwodowego u chorego w oddziale. 6. Chory nieprzytomny. 7. Ostre stany chorobowe w OIT. 8. Elementy postępowania anestezjologicznego. 	

17.	Zamierzone efekty uczenia się*	Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego; - oceniać stan świadomości pacjenta; - przeprowadzać badanie fizykalne pacjenta dorosłego w zakresie niezbędnym do ustalenia jego stanu; - monitorować czynność układu oddechowego, z uwzględnieniem pulsoksymetrii, kapnometrii i kapnografii; - monitorować czynność układu krążenia metodami nieinwazyjnymi; - oceniać stan neurologiczny pacjenta; - monitorować stan pacjenta metodami nieinwazyjnymi; - podawać pacjentowi leki i płyny; - oznaczać stężenie glukozy z użyciem glukometru; - przygotowywać pacjenta do transportu; - oceniać stopień nasilenia bólu według znanych skal; - interpretować wyniki podstawowych badań toksykologicznych; - prowadzić podstawowe i zaawansowane czynności resuscytacyjne u osób dorosłych, dzieci, niemowląt i noworodków, z uwzględnieniem prawidłowego zastosowania urządzeń wspomagających resuscytację (urządzenia do kompresji klatki piersiowej, respiratora); - prowadzić wentylację zastępczą z użyciem worka samorozprężalnego i respiratora transportowego; - pobierać krew oraz zabezpieczać materiał do badań laboratoryjnych, mikrobiologicznych i toksykologicznych; - stosować skale ciężkości obrażeń; - transportować pacjenta w warunkach przedszpitalnych, wewnątrzszpitalnych i międzyszpitalnych; - identyfikować zagrożenia obrażeń czaszkowo-mózgowych, klatki piersiowej, jamy brzusznej, kończyn, kręgosłupa i rdzenia kręgowego oraz miednicy, a także wdrażać postępowanie ratunkowe w przypadku tych obrażeń; - wykonywać procedury medyczne pod nadzorem lub na zlecenie lekarza; - dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta; - monitorować stan pacjenta podczas badania obrazowego
		Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym; - dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych; - kierowania się dobrem pacjenta

18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa:
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Rybicki Z.: Intensywna terapia dorosłych w praktyce klinicznej. Wyd. Makmed, Gdańsk 2022 2. Marino P. L., Kübler A.: Intensywna terapia. Wyd. Edra Urban & Partner, Wrocław 2016. 3. Larsen R., Fink T., Annecke T.: Anestezjologia. Wyd. Edra Urban & Partner, Wrocław 2020. 4. Plantz Scott H., Wipfler John E.: Medycyna ratunkowa NMS. (red.) Jakubaszko J. Wyd. Edra Urban & Partner, Wrocław 2020 5. Wytyczne ERC 2021 6. Thoureen Traci L., Scott Sara B.: Medycyna ratunkowa. Scenariusze symulacyjne. (red.) Kański A. Wyd. Edra Urban & Partner, Wrocław 2018 7. Flake F., Lutomsky B. (red.): Leki w medycynie ratunkowej i intensywnej terapii. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2019.
		Literatura uzupełniająca:
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Gucwa J., Ostrowski M. (red.): Zaawansowane zabiegi resuscytacyjne i wybrane stany nagłe. Wyd. Medycyna Praktyczna, Kraków 2018 2. Jakubaszko J. (red.): Ratownik medyczny. Wyd. Górnicki, Wrocław 2020. 3. Campbell Emory J., Alson Lee R., (red.): ITLS INTERNATIONAL TRAUMA LIFE SUPPORT. Ratownictwo przedszpitalne w urazach. Wyd. Medycyna Praktyczna, Kraków 2017 4. Atkinson P., Kendall R., Rensburg L.: Medycyna ratunkowa. (red.) Jakubaszko J. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2012.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem opiekuna praktyk	Wykłady		-	-	
	Ćwiczenia		-	-	
	Praktyka		82	82	
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie		-	-	
	Przygotowanie do kolokwium praktycznego (egzaminu)		8	8	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta			90	90	
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		2,7	0,3	2,7	0,3

Macierz efektów uczenia się dla modułu (przedmiotu) PRAKTYKA ZAWODOWA – Oddział Intensywnej Terapii (wakacyjna I) w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia się	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów ratownictwo medyczne – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć dydaktycznych							
		Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Konwersatorium	Seminarium	Zajęcia praktyczne	inne ...
UMIEJĘTNOŚCI									
C.U1.	oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego								X
C.U8.	oceniać stan świadomości pacjenta								X
C.U10.	przeprowadzać badanie fizykalne pacjenta dorosłego w zakresie niezbędnym do ustalenia jego stanu								X
C.U11.	monitorować czynność układu oddechowego, z uwzględnieniem pulsoksymetrii, kapnometrii i kapnografii								X
C.U14.	monitorować czynność układu krążenia metodami nieinwazyjnymi								X
C.U17.	oceniać stan neurologiczny pacjenta								X
C.U18.	monitorować stan pacjenta metodami nieinwazyjnymi								X
C.U20.	podawać pacjentowi leki i płyny								X
C.U21.	oznaczać stężenie glukozy z użyciem glukometru								X
C.U26.	przygotowywać pacjenta do transportu								X
C.U30.	oceniać stopień nasilenia bólu według znanych skal								X
C.U33.	interpretować wyniki podstawowych badań toksykologicznych								X
C.U38.	przewodzić podstawowe i zaawansowane czynności resuscytacyjne u osób dorosłych, dzieci, niemowląt i noworodków, z uwzględnieniem prawidłowego zastosowania urządzeń wspomagających resuscytację (urządzenia do kompresji klatki piersiowej, respiratora)								X
C.U45.	przewodzić wentylację zastępczą z użyciem worka samorozprężalnego i respiratora transportowego								X
C.U50.	pobierać krew oraz zabezpieczać materiał do badań laboratoryjnych, mikrobiologicznych i toksykologicznych								X
C.U54.	stosować skale ciężkości obrażeń								X
C.U61.	transportować pacjenta w warunkach przedszpitalnych, wewnątrzszpitalnych i międzyszpitalnych								X
C.U63.	identyfikować zagrożenia obrażeń czaszkowo-mózgowych, klatki piersiowej, jamy brzusznej, kończyn, kręgosłupa i rdzenia kręgowego oraz miednicy, a także wdrażać postępowanie ratunkowe w przypadku tych obrażeń								X

C.U65.	wykonywać procedury medyczne pod nadzorem lub na zlecenie lekarza									X
C.U66.	dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta									X
C.U67.	monitorować stan pacjenta podczas badania obrazowego									X
KOMPETENCJE SPOŁECZNE										
K.4	organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym									X
K.5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych									X
K.6	kierowania się dobrem pacjenta									X